

ЗАКОН О МЕЂУНАРОДНОМ ПРИВАТНОМ ПРАВУ

ДЕО ПРВИ ОПШТИ ДЕО

ГЛАВА I УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

- Члан 1 Област примене
- Члан 2 Предност међународног уговора
- Члан 3 Квалификација
- Члан 4 Пребивалиште физичког лица
- Члан 5 Пребивалиште правног лица и организације без својства правног лица
- Члан 6 Уобичајено боравиште физичког лица
- Члан 7 Уобичајено боравиште правног лица и организације без својства правног лица
- Члан 8 Лица са више држављанстава
- Члан 9 Лица без држављанства и избеглице
- Члан 10 Државна припадност правног лица и организације без својства правног лица

ГЛАВА II ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. НАДЛЕЖНОСТ СУДА И ДРУГОГ ОРГАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У СТВАРИМА С МЕЂУНАРОДНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

- Члан 11 Утврђивање надлежности
- Члан 12 Устаљивање надлежности
- Члан 13 Општа надлежност у парничном поступку
- Члан 14 Надлежност у парници са више тужених
- Члан 15 Надлежност за повезане захтеве
- Члан 16 Надлежност за противтужбу
- Члан 17 Надлежност за претходно питање
- Члан 18 Општа надлежност у ванпарничном поступку
- Члан 19 Надлежност у поступку обезбеђења
- Члан 20 Надлежност на основу имовине туженог у Републици Србији
- Члан 21 Изузетна надлежност
- Члан 22 Искључива надлежност
- Члан 23 Надлежност у поступцима чији је предмет упис у јавни регистар
- Члан 24 Надлежност у извршном поступку
- Члан 25 Споразум о надлежности суда Републике Србије
- Члан 26 Споразум о надлежности страног суда
- Члан 27 Форма споразума о надлежности
- Члан 28 Прећутни пристанак туженог на надлежност

2. ПОСТУПАК

- Члан 29 Меродавно право за поступак

Члан 30 Меродавно право за страначку и парничну способност
Члан 31 Обезбеђење парничних трошкова
Члан 32 Изузеци од обавезе обезбеђења парничних трошкова
Члан 33 Дејство захтева за обезбеђење парничних трошкова
Члан 34 Међународна литиспенденција
Члан 35 Прекид поступка код повезаних захтева

3. МЕРОДАВНО ПРАВО

Члан 36 Попуњавање правних празнина
Члан 37 Узвраћање и преупућивање
Члан 38 Нејединствени правни поредак
Члан 39 Општа клаузула одступања
Члан 40 Утврђивање садржине страног права
Члан 41 Уверење о прописима Републике Србије
Члан 42 Тумачење и примена меродавног права
Члан 43 Јавни поредак
Члан 44 Норме непосредне примене
Члан 45 Форма правог посла и правне радње

ДЕО ДРУГИ

ПОСЕБНИ ДЕО

ГЛАВА I

СТАТУСНИ ОДНОСИ

1. ФИЗИЧКА ЛИЦА

А) ПРАВНА И ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ

Члан 46 Надлежност
Члан 47 Меродавно право за утврђивање правне способности
Члан 48 Меродавно право за утврђивање пословне способности
Члан 49 Меродавно право за пословну способност предузетника

Б) ПРОГЛАШЕЊЕ НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО И ДОКАЗИВАЊЕ СМРТИ

Члан 50 Надлежност
Члан 51 Меродавно право
Члан 52 Коморијенти

В) ЛИШЕЊЕ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ И СТАРАТЕЉСТВО НАД ПУНОЛЕТНИМ ЛИЦИМА

Члан 53 Надлежност
Члан 54 Меродавно право за лишење пословне способности и старатељство

Члан 55 Меродавно право за правни посао или правну радњу у случају старатељства заснованог у иностранству

Члан 56 Меродавно право за заступање пунолетног лица

Г) ЛИЧНО ИМЕ

Члан 57 Надлежност

Члан 58 Меродавно право за одређивање личног имена детета

Члан 59 Меродавно право за промену презимена након промена брачног или породичног статуса

Члан 60 Меродавно право за промену личног имена независно од промена брачног или породичног статуса

Члан 61 Признање страних одлука о промени презимена или личног имена држављанина Републике Србије

Члан 62 Заштита права на лично име

2. ПРАВНА ЛИЦА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ БЕЗ СВОЈСТВА ПРАВНИХ ЛИЦА

Члан 63 Надлежност

Члан 64 Меродавно право

Члан 65 Обим примене меродавног права

Члан 66 Статусне промене

ГЛАВА II

ПОРОДИЧНОПРАВНИ ОДНОСИ

1. БРАК И ВАНБРАЧНА ЗАЈЕДНИЦА

А) СКЛАПАЊЕ БРАКА

Члан 67 Надлежност

Члан 68 Надлежност за дабање дозволе за склапање брака

Члан 69 Меродавно право за склапање брака

Члан 70 Меродавно право за давање дозволе за склапање брака

Члан 71 Признање бракова склопљених у иностранству

Члан 72 Конзуларни бракови

Б) ДЕЈСТВА БРАКА

1. ЛИЧНА ДЕЈСТВА

Члан 73 Надлежност

Члан 74 Избор меродавног права

Члан 75 Меродавно право у одсуству избора

2. БРАЧНОИМОВИНСКИ РЕЖИМ

Члан 76 Надлежност у случају смрти једног супружника
Члан 77 Надлежност у случају престанка брака разводом или поништењем
Члан 78 Надлежност у осталим случајевима
Члан 79 Избор и промена избора меродавног права
Члан 80 Форма споразума о избору меродавног права
Члан 81 Меродавно право у одсуству избора
Члан 82 Форма брачног уговора
Члан 83 Обим меродавног права
Члан 84 Прилагођавање непознатог стварног права
Члан 85 Правни односи са трећим лицима

В) ИМОВИНСКИ ОДНОСИ У ВАНБРАЧНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Члан 86 Надлежност
Члан 87 Меродавно право

Г) ПРЕСТАНАК БРАКА

Члан 88 Надлежност у брачним споровима
Члан 89 Меродавно право за ништавост брака
Члан 90 Избор меродавног права за развод брака
Члан 91 Материјална пуноважност споразума о избору меродавног права
Члан 92 Формална пуноважност споразума о избору меродавног права
Члан 93 Меродавно право у одсуству избора
Члан 94 Примена права Републике Србије

2. ОЧИНСТВО И МАТЕРИНСТВО

Члан 95 Надлежност
Члан 96 Меродавно право
Члан 97 Обим меродавног права

3. УСВОЈЕЊЕ

Члан 98 Надлежност
Члан 99 Меродавно право за услове и форму за заснивање усвојења
Члан 100 Меродавно право за дејства усвојења
Члан 101 Меродавно право за поништење усвојења
Члан 102 Конверзија усвојења
Члан 103 Признање усвојења заснованог у иностранству

4. РОДИТЕЉСКО ПРАВО И ЗАШТИТА ДЕЦЕ

Члан 104 Надлежност
Члан 105 Меродавно право
Члан 106 Обим меродавног права

5. ИЗДРЖАВАЊЕ

Члан 107 Надлежност

Члан 108 Избор суда Републике Србије
Члан 109 Надлежност на основу заједничког држављанства
Члан 110 Меродавно право

6. ГРАЂАНСКОПРАВНА ЗАШТИТА ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

Члан 111 Надлежност
Члан 112 Меродавно право
Члан 113 Признање и извршење

ГЛАВА III НАСЛЕДНОПРАВНИ ОДНОСИ

Члан 114 Надлежност
Члан 115 Оглашавање суда ненадлежним у односу на део заоставштине
Члан 116 Избор меродавног права
Члан 117 Меродавно право у одсуству избора
Члан 118 Меродавно право за завештање
Члан 119 Меродавно право за завештајну способност
Члан 120 Располагање имовином правним пословима за живота оставиоца
Члан 121 Обим меродавног права
Члан 122 Заоставштина без наследника

ГЛАВА IV СТВАРНОПРАВНИ ОДНОСИ

Члан 123 Врста ствари
Члан 124 Надлежност
Члан 125 Надлежност за спорове о стварним правима на броду и ваздухоплову
Члан 126 Меродавно право за стварна права на непокретним стварима
Члан 127 Меродавно право за уговоре који се односе на стварна права на непокретности и закуп непокретности
Члан 128 Меродавно право за стварна права на непокретним стварима
Члан 129 Премештање покретне ствари у Републику Србију (мобилни сукоб закона)
Члан 130 Меродавно право за ствари у превозу
Члан 131 Превозна средства за железнички саобраћај
Члан 132 Културна добра
Члан 133 Обим меродавног права
Члан 134 Робне хартије од вредности

ГЛАВА V ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ КОЈЕ ДРЖЕ ПОСРЕДНИЦИ

Члан 135 Дефиниција
Члан 136 Надлежност
Члан 137 Меродавно право
Члан 138 Обим примене меродавног права

ГЛАВА VI ИНТЕЛЕКТУАЛНА СВОЈИНА

Члан 139 Надлежност

Члан 140 Меродавно право

Члан 141 Права интелектуалне својине из радног односа

ГЛАВА VII УГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

Члан 142 Надлежност у споровима из уговорних односа

Члан 143 Надлежност у споровима из потрошачких уговора

Члан 144 Надлежност у споровима из појединачног уговора о раду

Члан 145 Избор меродавног права

Члан 146 Меродавно право у одсуству избора

Члан 147 Меродавно право за уговор о превозу робе

Члан 148 Меродавно право за уговор о превозу путника

Члан 149 Меродавно право за потрошачки уговор

Члан 150 Меродавно право за појединачни уговор о раду

Члан 151 Меродавно право за уступање потраживања и уговорну суброгацију

Члан 152 Меродавно право за законску суброгацију

Члан 153 Меродавно право за уговор о преузимању дуга

Члан 154 Меродавно право за обавезе са више дужника

Члан 155 Меродавно право за пребијање (компензацију)

Члан 156 Меродавно право за акцесорни правни посао

Члан 157 Меродавно право за уговорно заступање

Члан 158 Сагласност воља и материјална пуноважност уговора

Члан 159 Меродавно право за форму уговора

Члан 160 Правила о терету и начину доказивања

Члан 161 Одређивање релевантног тренутка за меродавно право код уговорних обавеза

Члан 162 Обим меродавног права

ГЛАВА VIII ВАНУГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

1. АУТОНОМНИ ПОЈМОВИ И НАДЛЕЖНОСТ

Члан 163 Вануговорне обавезе

Члан 164 Надлежност

2. МЕРОДАВНО ПРАВО ЗА ВАНУГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

Члан 165 Избор меродавног права

Члан 166 Меродавно право за вануговорну одговорност за штету

3. МЕРОДАВНО ПРАВО ЗА ПОСЕБНЕ ОБЛИКЕ ВАНУГОВОРНЕ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ

Члан 167 Одговорност произвођача за производе

Члан 168 Нелојална конкуренција
Члан 169 Повреда тржишне конкуренције
Члан 170 Штета нанета животној средини
Члан 171 Повреда права интелектуалне својине
Члан 172 Друмске саобраћајне незгоде
Члан 173 Прекид или успоравање процеса рада
Члан 174 Штета настала на броду или у ваздухоплову
Члан 175 Повреда права личности путем медија

4. МЕРОДАВНО ПРАВО ЗА ОСТАЛЕ ВАНУГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

Члан 176 Стицање без основа
Члан 177 Пословодство без налога
Члан 178 Одговорност за несавесно вођење преговора (*culpa in contrahendo*)

5. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ ЗА ВАНУГОВОРНУ ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ И ОСТАЛЕ ВАНУГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

Члан 179 Обим меродавног права
Члан 180 Узимање у обзир прописа о безбедности и начину поступања
Члан 181 Директне тужбе против осигуравача од одговорности

ДЕО ТРЕЋИ ПРИЗНАЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ СТРАНИХ СУДСКИХ ОДЛУКА

ГЛАВА I ПРИЗНАЊЕ СТРАНЕ СУДСКЕ ОДЛУКЕ

1. ПОЈАМ И УСЛОВИ ПРИЗНАЊА

Члан 182 Појам стране судске одлуке
Члан 183 Признање стране судске одлуке
Члан 184 Начини признања стране судске одлуке
Члан 185 Услови за признање

2. ПОСТУПАК ЗА ПРИЗНАЊЕ СТРАНЕ СУДСКЕ ОДЛУКЕ

Члан 186 Покретање поступка
Члан 187 Исправе које треба поднети
Члан 188 Ток поступка
Члан 189 Право на жалбу
Члан 190 Поступак по жалби
Члан 191 Ванредни правни лекови
Члан 192 Средства обезбеђења

ГЛАВА II

ИЗВРШЕЊЕ СТРАНЕ СУДСКЕ ОДЛУКЕ

Члан 193 Извршење стране судске одлуке

ДЕО ЧЕТВРТИ

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 194 Надлежност и поступак

Члан 195 Меродавно право

Члан 196 Признање и извршење

Члан 197 Престанак важења других закона

Члан 198 Измене других закона

Члан 199 Ступање на снагу

ЗАКОН О МЕЂУНАРОДНОМ ПРИВАТНОМ ПРАВУ

ДЕО ПРВИ

ОПШТИ ДЕО

ГЛАВА I

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Област примене

Члан 1

Овим Законом уређује се:

- а) међународна надлежност судова и других органа Републике Србије и поступак;
- б) меродавно право и
- в) признање и извршење страних судских одлука у Републици Србији

у приватноправним односима са међународним елементом.

Предност међународног уговора

Члан 2

Међународни уговори који обавезују Републику Србију имају предност у примени над одредбама овог Закона.

Квалификација

Члан 3

1. Квалификација чињеничног стања, правних односа и института врши се по праву Републике Србије, осим ако је овим Законом другачије предвиђено.

2. Квалификација правног односа или института које право Републике Србије не познаје врши се узимањем у обзир функције коју правни однос или институт има у одговарајућем страном праву.

Пребивалиште физичког лица

Члан 4

1. Пребивалиштем физичког лица, у смислу овог Закона, сматра се место у коме се оно настанило са намером да у њему стално живи.
2. Претпоставља се да физичко лице има пребивалиште у држави у чију је евиденцију пребивалиште уписано.
3. Ако је упис из става 2 овог члана извршен у више држава, сматра се да физичко лице има пребивалиште у оној држави у којој је извршен упис и са којом има најближу везу.

Пребивалиште правног лица и организације без својства правног лица

Члан 5

Пребивалиштем правног лица или организације без својства правног лица сматра се:

- а) седиште назначено у акту којим се уређује његова организација, или
- б) место главне управе, или
- в) главно место пословања.

Уобичајено боравиште физичког лица

Члан 6

1. Уобичајеним боравиштем физичког лица сматра се место у држави у којој се налази центар његових животних интереса и у којој уобичајено борави, без обзира да ли је његов боравак уписан у евиденцију надлежног органа и независно од дозволе боравка или настањења.
2. У циљу одређивања уобичајеног боравишта у смислу става 1 овог члана, узимају се у обзир све околности личне или пословне природе које указују на трајније везе са овом државом или на намеру да се такве везе заснују.

3. Уобичајеним боравиштем предузетника сматра се држава у којој се налази његово главно место пословања.

Уобичајено боравиште правног лица или организације без својства правног лица

Члан 7

1. Уобичајеним боравиштем правног лица или организације без својства правног лица сматра се место у држави у којој је његова односно њена главна управа.

2. За уговорне обавезе, уобичајеним боравиштем правног лица или организације без својства правног лица сматра се држава у којој се у тренутку закључења уговора налази његов односно њен огранак, представништво или друга пословна јединица, под условом:

а) да је уговор закључен у оквиру пословања огранка, представништва или друге пословне јединице, или

б) да је према уговору огранак, представништво или пословна јединица дужно да изврши уговорну обавезу.

3. За вануговорне обавезе, уобичајеним боравиштем правног лица или организације без својства правног лица сматра се држава у којој се налази његов, односно њен огранак, представништво или друга пословна јединица:

а) ако штетни догађај наступи, или

б) ако штета настане

у оквиру пословања огранка, представништва или друге пословне јединице.

Лица са више држављанстава

Члан 8

1. За утврђивање држављанства физичког лица меродавно је право државе о чијем је држављанству реч.

2. Ако држављанин Републике Србије има и држављанство неке друге државе, сматра се да има држављанство само Републике Србије, уколико другачије није предвиђено овим Законом.

3. Ако лице које није држављанин Републике Србије има више страних држављанстава, сматра се држављанином оне државе чији је држављанин и са којом има најближу везу, узимајући у обзир све околности случаја.

Лица без држављанства и избеглице

Члан 9

1. Ако лице нема држављанство ниједне државе примењују се одредбе Конвенције о правном положају лица без држављанства из 1954. године („Сл. лист ФНРЈ - додатак, бр. 9/1959).
2. Ако је лице избеглица, примењују се одредбе Конвенције о статусу избеглица из 1951. године („Сл. лист ФНРЈ – додатак, бр. 7/1960, „Сл. лист СФРЈ – додатак, бр. 15/1967).

Државна припадност правног лица и организације без својства правног лица

Члан 10

1. Правно лице и организација без својства правног лица имају припадност државе у чији су јавни регистар уписани.
2. Ако правно лице још није уписано или се не уписује у јавни регистар, сматра се да има припадност државе према чијем је праву основано.
3. Ако организација без својства правног лица још није уписана или се не уписује у јавни регистар, сматра се да има припадност државе према чијем је праву организована.

ГЛАВА II

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. НАДЛЕЖНОСТ СУДА И ДРУГОГ ОРГАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У СТВАРИМА С МЕЂУНАРОДНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

Утврђивање надлежности

Члан 11

1. Суд или други орган Републике Србије надлежан је у стварима са међународним елементом ако је његова надлежност изричито одређена међународним уговором или законом.
2. Ако у међународном уговору или закону нема изричите одредбе о надлежности суда Републике Србије, суд Републике Србије надлежан је и кад његова надлежност произилази из одредаба којима је уређена месна надлежност судова.
3. Надлежност суда и другог органа Републике Србије у стварима с међународним елементом утврђује се по службеној дужности, према чињеницама и околностима које постоје у тренутку покретања поступка.
4. Суд Републике Србије се по службеној дужности оглашава ненадлежним, укида спроведене радње у поступку и одбацује тужбу односно предлог, ако у току поступка утврди да није надлежан суд Републике Србије, осим уколико надлежност суда Републике Србије зависи од пристанка туженог, а тужени је дао свој пристанак.

Устаљивање надлежности

Члан 12

Суд или други орган Републике Србије остаје надлежан и ако се у току поступка промене чињенице на којима је надлежност заснована.

Општа надлежност у парничном поступку

Члан 13

1. Надлежност суда Републике Србије у парничном поступку постоји ако тужени има пребивалиште или уобичајено боравиште у Републици Србији.
2. Надлежност из става 1 овог члана постоји за све парничне поступке, осим ако је овим Законом изричито другачије предвиђено.

Надлежност у парници са више тужених

Члан 14

Ако у парници има више тужених са својством материјалних супарничара, надлежност суда Републике Србије постоји и када се надлежност може утврдити према једном од њих према критеријумима опште надлежности.

Надлежност за повезане захтеве

Члан 15

1. Ако је суд Републике Србије надлежан да одлучује о једном од више поднетих захтева, надлежан је да одлучује и о осталим захтевима уколико су они повезани са захтевом за који је надлежан.
2. Захтеви су повезани ако између њих постоје тако блиске везе да је оправдан заједнички поступак и одлука, како би се избегло доношење противуречних одлука у одвојеним поступцима.

Надлежност за противтужбу

Члан 16

Ако је суд Републике Србије надлежан за тужбу, надлежан је и за противтужбу, уколико противтужбени захтев проистиче из истог чињеничног и правног основа или од његове основаности зависи у целини или делимично одлука о тужбеном захтеву.

Надлежност за претходно питање

Члан 17

Суд Републике Србије може о неком питању за које није надлежан одлучити као о претходном питању ако од његове основаности зависи, у целини или делимично, одлука о главном питању.

Општа надлежност у ванпарничном поступку

Члан 18

1. Надлежност суда Републике Србије у ванпарничном поступку у коме учествује више лица постоји ако лице према коме је поднет предлог има пребивалиште или уобичајено боравиште у Републици Србији.
2. Надлежност суда Републике Србије у ванпарничном поступку у коме учествује само једно лице постоји ако предлагач има пребивалиште или уобичајено боравиште у Републици Србији.
3. Надлежност из ст. 1 и 2 овог члана постоји за све ванпарничне поступке, осим ако је овим Законом изричито другачије предвиђено.

Надлежност у поступку обезбеђења

Члан 19

1. Суд Републике Србије надлежан је у поступку обезбеђења и када по одредбама овог Закона није надлежан да одлучује о главној ствари.
2. Суд Републике Србије надлежан је у поступку обезбеђења и када је о главној ствари покренут поступак пред страним судом.

Надлежност на основу имовине туженог у Републици Србији

Члан 20

Суд Републике Србије надлежан је да решава у имовинској ствари с међународним елементом ако се на територији Републике Србије налази имовина туженог, под условом:

- а) да вредност имовине није значајно мања од вредности тужбеног захтева и
- б) да спор има довољну везу са Републиком Србијом.

Изузетна надлежност

Члан 21

Ако овај Закон не предвиђа надлежност суда или другог органа Републике Србије, а поступак се не може покренути или водити у иностранству или се не може разумно очекивати да буде покренут у иностранству, надлежан је суд или други орган Републике Србије ако спор има довољну везу са Републиком Србијом.

Искључива надлежност

Члан 22

Искључива надлежност суда или другог органа Републике Србије постоји ако је изричито предвиђена међународним уговором или законом.

Надлежност у поступцима чији је предмет упис у јавни регистар

Члан 23

Суд или други орган Републике Србије искључиво је надлежан у поступцима чији је предмет упис у јавни регистар који се води у Републици Србији, као и за спорове о пуноважности тог уписа.

Надлежност у извршном поступку

Члан 24

Суд Републике Србије искључиво је надлежан за одређивање и спровођење извршења стране одлуке која треба да се изврши или је извршена у Републици Србији.

Споразум о надлежности суда Републике Србије

Члан 25

1. У стварима са међународним елементом у којима право Републике Србије допушта странкама да слободно располажу својим правима, странке се могу споразумети о надлежности суда или судова Републике Србије за решавање већ насталог спора или спора који ће настати из одређеног правног односа.

2. Надлежност суда Републике Србије из става 1 овог члана је искључива, осим ако се странке другачије не споразумеју.
3. Материјална пуноважност споразума о надлежности суда Републике Србије цени се према праву Републике Србије.

Споразум о надлежности страног суда

Члан 26

1. У стварима са међународним елементом у којима право Републике Србије допушта странкама да слободно располажу својим правима, странке се могу споразумети о надлежности страног суда или судова за решавање већ насталог спора или спора који ће настати из одређеног правног односа.
2. Надлежност страног суда из става 1 овог члана је искључива, осим ако се странке другачије не споразумеју.
3. Суд Републике Србије коме је поднета тужба у ствари у којој је уговорена надлежност страног суда оглашава се ненадлежним и одбацује тужбу по приговору странке, осим ако утврди да је споразум о надлежности ништав.
4. Приговор из става 3 овог члана мора бити поднет пре упуштања у расправљање о главној ствари.
5. Материјална и формална пуноважност споразума о надлежности страног суда цени се према праву државе суда чија је надлежност уговорена, а допуштеност споразума и према праву Републике Србије.

Форма споразума о надлежности

Члан 27

1. Споразум о надлежности закључује се:
 - а) у писаној форми или усмено уз писану потврду; или
 - б) у форми која је у складу са праксом коју су уговорне стране међусобно успоставиле; или
 - в) у форми која је у међународној трговини и промету у складу са обичајем који је уговорним странама познат или им је морао бити познат и који је у тој области трговине односно промета опште познат и уговорне стране га редовно користе у уговорима исте врсте.

2. Сматра се да је споразум о надлежности закључен у писаној форми и ако је закључен средствима електронске комуникације која омогућавају трајан запис споразума.
3. Споразум о надлежности суда који је део уговора сматра се независним у односу на остале одредбе тог уговора.
4. Пуноважност споразума о надлежности суда се не може оспорити само на основу тога што уговор чији је саставни део није пуноважан.

Прећутни пристапак туженог на надлежност

Члан 28

1. Сматра се да је тужени дао пристапак на надлежност суда Републике Србије:
 - а) ако у одговору на тужбу или у приговору на платни налог није оспорио надлежност; или
 - б) ако се упустио у расправљање на припремном рочишту или, ако оно није одржано, на првом рочишту за главну расправу, а није оспорио надлежност; или
 - в) ако је поднео противтужбу.
2. Изузетно од става 1 овог члана, када се ради о споровима из осигурања, потрошачких уговора, појединачног уговора о раду и споровима о издржавању а тужени је ималац полисе, осигураник, корисник уговора о осигурању, оштећени, потрошач, запослени или поверилац издржавања, суд Републике Србије ће, пре него што се огласи надлежним, упозорити туженог о његовом праву да оспори надлежност, као и о последицама приступања суду

2. ПОСТУПАК

Меродавно право за поступак

Члан 29

На поступак у стварима с међународним елементом који се води пред судом или другим органом Републике Србије примењује се право Републике Србије.

Меродавно право за страначку и парничну способност

Члан 30

1. За страначку и парничну способност физичког лица меродавно је право државе чији је оно држављанин.
2. Ако страни држављанин није парнично способан по одредби става 1 овог члана, а парнично је способан по праву Републике Србије, може сам предузимати радње у поступку.
3. Законски заступник страног држављанина из става 2 овог члана може предузимати радње у поступку само док страни држављанин не изјави да сам преузима вођење парнице.
4. За страначку и парничну способност страног правног лица или организације без својства правног лица меродавно је право одређено у члану 64 овог Закона.

Обезбеђење парничних трошкова

Члан 31

1. Када тужилац који нема уобичајено боравиште у Републици Србији покреће парнични поступак пред судом Републике Србије, дужан је да туженом, на његов захтев, обезбеди парничне трошкове.
2. Тужени је дужан да захтев за обезбеђење парничних трошкова истакне најкасније на припремном рочишту, а ако припремно рочиште није одржано, на првом рочишту за главну расправу пре него што се упусти у расправљање о главној ствари.
3. Обезбеђење парничних трошкова даје се у новцу, али суд може одобрити да се обезбеђење даје и у другом погодном облику.

Изузеци од обавезе обезбеђења парничних трошкова

Члан 32

Тужени нема право на обезбеђење парничних трошкова:

- а) ако тужилац ужива право азила у Републици Србији или ако има статус избеглице у Републици Србији;

- б) ако се тужбени захтев односи на потраживање запосленог из његовог радног односа у Републици Србији;
- в) ако се тужбени захтев односи на заштиту права потрошача;
- г) у брачним споровима, споровима о утврђивању или о оспоравању очинства или материнства, споровима за заштиту права детета и споровима за вршење односно лишење родитељског права, споровима за поништење усвојења, споровима за издржавање, споровима за заштиту од насиља у породици и споровима о имовинским односима супружника и ванбрачних партнера;
- д) у поступку по меничној или чековној тужби;
- ђ) у поступку за издавање платног налога или
- е) у поступку по противтужби.

Дејство захтева за обезбеђење парничних трошкова

Члан 33

1. У решењу којим усваја захтев за обезбеђење парничних трошкова, суд одређује износ обезбеђења и рок у коме се обезбеђење мора дати и упозорава тужиоца на последице пропуштања.
2. Ако тужилац у остављеном року не докаже да је дао обезбеђење за парничне трошкове, сматра се да је тужба повучена.
3. Тужени који је благовремено истакао захтев да му тужилац обезбеди парничне трошкове није дужан да настави поступак у главној ствари све док се правноснажно не одлучи о његовом захтеву, а ако захтев буде усвојен - док тужилац не положи обезбеђење.
4. Ако суд одбије захтев за обезбеђење парничних трошкова, може одлучити да се поступак настави и пре него што решење о одбијању постане правноснажно.

Међународна литиспенденција

Члан 34

1. Суд Републике Србије прекида поступак на захтев странке ако је у току поступак пред страним судом у истој правној ствари и између истих странака, уколико су испуњени следећи услови:
 - а) да је поступак пред страним судом раније покренут,
 - б) да не постоји искључива надлежност суда Републике Србије, и
 - в) да се може очекивати да ће страни суд донети одлуку која је подобна за признање у Републици Србији.
2. Тренутак покретања поступка одређује се по праву државе пред чијим је судом поступак покренут.
3. Идентичност спора и странака утврђује се по праву Републике Србије.
4. Суд Републике Србије на захтев странке наставља прекинути поступак:
 - а) ако је страни суд одбацио тужбу, или
 - б) ако је страни суд прекинуо поступак, или
 - в) ако суд Републике Србије стекне уверење да страни суд вероватно неће окончати поступак у разумном року, или
 - г) ако је признање стране одлуке одбијено у Републици Србији.
5. Током прекида поступка не теку рокови застарелости по меродавном праву.
6. Суд Републике Србије одбацује тужбу и укида радње у поступку ако је страна одлука призната у Републици Србији.

Прекид поступка код повезаних захтева

Члан 35

1. Суд Републике Србије може да прекине поступак на захтев странке ако је у току поступак пред страним судом у повезаној правној ствари и ако су испуњени следећи услови:
 - а) да је потребно одлучити о повезаним захтевима на исти начин како би се избегло доношење противуречних одлука у одвојеним поступцима,
 - б) да је поступак пред страним судом раније покренут,
 - в) да не постоји искључива надлежност суда Републике Србије, и

г) да се може очекивати да ће страни суд донети одлуку која је подобна за признање у Републици Србији.

2. Суд Републике Србије на захтев странке може наставити прекинути поступак:

а) ако сматра да више не постоји ризик од доношења противуречних одлука, или

б) ако је страни суд одбацио тужбу или

в) ако је страни суд прекинуо поступак, или

г) ако је суд Републике Србије стекао уверење да страни суд вероватно неће окончати поступак у разумном року, или

д) ако је признање стране одлуке одбијено у Републици Србији.

3. Суд Републике Србије одбацује тужбу и укида радње у поступку ако је страни суд донео одлуку која је призната у Републици Србији.

3. МЕРОДАВНО ПРАВО

Попуњавање правних празнина

Члан 36

Ако у овом Закону нема одредбе о меродавном праву за одређени приватноправни однос, сходно се примењују друге одредбе овог Закона или начела и правила међународног приватног права.

Узвраћање и преупућивање

Члан 37

1. Право стране државе примењује се уз искључење његових правила о одређивању меродавног права, осим ако је овим или другим законом другачије одређено.

2. У случају да је узвраћање допуштено, сматра се да правило о одређивању меродавног права страног права узвраћа на супстанцијалне норме права Републике Србије.

3. У случају да је преупућивање допуштено, сматра се да правило о одређивању меродавног права страног права преупућује на супстанцијалне норме права треће државе.

Нејединствени правни поредак

Члан 38

1. Ако је меродавно право државе чији правни поредак није јединствен, примењују се правила оног правног подручја унутар те државе на које упућују правила о одређивању меродавног права Републике Србије.
2. Ако правила о одређивању меродавног права Републике Србије не указују на одређено правно подручје државе чији правни поредак није јединствен, правно подручје унутар те државе одређује се по њеним правилима.
3. Ако се правно подручје унутар државе чији правни поредак није јединствен не може утврдити на начин предвиђен у ст. 1 и 2 овог члана, примењују се правила оног правног подручја са којим постоји најближа веза.

Општа клаузула одступања

Члан 39

1. Право меродавно на основу одредаба овог Закона изузетно се не примењује ако је на основу свих околности случаја очигледно да однос има слабу везу са државом чије је право меродавно, а има битно ближу везу са неком другом државом.
2. Ако су испуњени услови из става 1 овог члана, примењује се право државе са којом је однос у битно ближој вези.
3. Одредбе ст. 1 и 2 овог члана се не примењују уколико је извршен избор меродавног права или ако се одређивањем меродавног права настоји да оствари одговарајући материјалноправни резултат.

Утврђивање садржине страног права

Члан 40

1. Суд или други надлежни орган Републике Србије по службеној дужности утврђује садржину страног меродавног права.

2. Суд или други надлежни орган Републике Србије може затражити обавештење о садржини страног права од министарства надлежног за послове правосуђа.
3. Суд или други надлежни орган Републике Србије може затражити и стручно мишљење о садржини страног права, као и утврдити садржину страног права на сваки други погодан начин.
4. Странке у поступку могу о садржини страног права затражити објашњење од министарства надлежног за послове правосуђа, као и поднети исправе или стручна мишљења о садржини страног права.

Уверење о прописима Републике Србије

Члан 41

1. Министарство надлежно за послове правосуђа издаје уверење о прописима који важе или су важили у Републици Србији ради његове употребе пред органима стране државе.
2. У уверењу из става 1 овог члана наводи се назив прописа, датум када је донет, односно када је престао да важи и дословни текст одговарајућих одредаба тог прописа.

Тумачење и примена меродавног права

Члан 42

Одредбе и појмови страног меродавног права тумаче се и примењују према смислу који имају у правном систему коме припадају.

Јавни поредак

Члан 43

1. Одредба страног права се не примењује ако је њено дејство очигледно супротно јавном поретку Републике Србије.
2. Приликом примене става 1 овог члана, нарочито се узима у обзир интензитет повезаности односа са правним поретком Републике Србије и значај последица до којих би довела примена одредбе страног права.
3. Ако се одредба страног права не може применити због супротности јавном поретку, уместо ње се, уколико је потребно, примењује одредба права Републике Србије.

Норме непосредне примене

Члан 44

1. Норме непосредне примене права Републике Србије примењују се на све случајеве који улазе у њихово поље примене, без обзира на право које је иначе меродавно.
2. Суд може применити или узети у обзир норме непосредне примене друге државе са којом је однос блиско повезан.
3. Приликом одлучивања о примени или узимању у обзир норми из става 2 овог члана, суд цени њихову природу и сврху, као и последице њихове примене или непримене.

Форма правог посла и правне радње

Члан 45

Ако овим или другим законом није другачије одређено, сматра се да су правни посао и правна радња у погледу форме пуноважни, ако су пуноважни по праву државе у којој је правни посао склопљен, односно правна радња предузета или по праву државе које је меродавно за садржину правоног посла односно правне радње.

ДЕО ДРУГИ ПОСЕБНИ ДЕО

ГЛАВА I СТАТУСНИ ОДНОСИ

1. ФИЗИЧКА ЛИЦА

А) ПРАВНА И ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ

Надлежност

Члан 46

1. Суд Републике Србије надлежан је за утврђивање правне или пословне способности физичког лица ако је надлежан да одлучује о правном односу поводом кога се питање правне или пословне способности поставља.
2. У осталим случајевима, суд Републике Србије надлежан је за утврђивање правне или пословне способности физичког лица ако у тренутку покретања поступка то лице има:
 - а) држављанство Републике Србије, или
 - б) пребивалиште у Републици Србији, или
 - в) уобичајено боравиште у Републици Србији.

Меродавно право за утврђивање правне способности

Члан 47

1. За правну способност физичког лица меродавно је право државе чији је лице држављанин у тренутку покретања поступка.
2. Примена права из става 1 овог члана обухвата и примену његових правила о одређивању меродавног права.

Меродавно право за утврђивање пословне способности

Члан 48

1. За пословну способност физичког лица меродавно је право државе чији је оно држављанин.
2. Примена права из става 1 овог члана обухвата и примену његових правила о одређивању меродавног права.
3. Физичко лице које би према праву одређеном ст. 1 и 2 овог члана било пословно неспособно, пословно је способно ако пословну способност има по праву места где је настала обавеза.
4. Одредба става 3 овог члана се не примењује на породичне и наследне односе.
5. Пословна способност стечена на основу права из ст. 1 и 2 овог члана не губи се променом држављанства.
6. За посебну пословну способност меродавно је право које се примењује на правни однос поводом кога се питање поставља.

Меродавно право за пословну способност предузетника

Члан 49

1. За пословну способност физичког лица да обавља привредну делатност без оснивања правног лица, меродавно је право државе у којој је то лице регистровано као предузетник.
2. Уколико регистрација није потребна, меродавно је право државе у којој предузетник има главно место пословања.

Б) ПРОГЛАШЕЊЕ НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО И ДОКАЗИВАЊЕ СМРТИ

Надлежност

Члан 50

1. Суд Републике Србије надлежан је за проглашење несталог лица за умрло и за доказивање смрти ако је оно, у тренутку у коме је према последњим вестима било у животу, имало:
 - а) држављанство Републике Србије, или

- б) пребивалиште у Републици Србији, или
б) уобичајено боравиште у Републици Србији.
2. Суд Републике Србије надлежан је и када проглашење несталога лица за умрло или доказивање смрти треба да произведе правне последице у правном поретку Републике Србије, а предлагач има за то непосредни правни интерес.

Меродавно право

Члан 51

1. За проглашење несталога лица за умрло меродавно је право државе чији је оно држављанин било у тренутку нестанка.
2. Ако се нестало лице не може прогласити умрлим према праву из става 1 овог члана и ако је суд Републике Србије засновао надлежност на основу члана 50 став 2 овог закона, меродавно је право Републике Србије.
3. За доказивање смрти меродавно је право Републике Србије.

Коморијенти

Члан 52

Ако су два или више лица умрла под околностима које не омогућавају да се утврди редослед смрти и ако је за однос поводом кога се ово питање поставља меродавно више права која предвиђају различита решења или га уопште не садрже, сматра се да су лица умрла истовремено.

В) ЛИШЕЊЕ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ И СТАРАТЕЉСТВО НАД ПУНОЛЕТНИМ ЛИЦИМА

Надлежност

Члан 53

1. Орган Републике Србије надлежан је за одлучивање о лишењу пословне способности, стављању под старатељство, као и о враћању пословне способности ако, у тренутку покретања поступка, лице о чијој се пословној способности одлучује, односно штићеник има:

- а) држављанство Републике Србије, или
- б) пребивалиште у Републици Србији, или
- в) уобичајено боравиште у Републици Србији.

2. Орган Републике Србије надлежан је и ако се лице налази у Републици Србији, а његово уобичајено боравиште се не може утврдити или је избеглица или међународно расељено лице услед догађаја у држави свог уобичајеног боравишта.

3. Орган Републике Србије надлежан је за предузимање неопходних привремених мера за заштиту личности, права и интереса страног држављанина који се налази или има имовину у Републици Србији, о чему обавештава орган државе чији је држављанин то лице и орган државе у којој има уобичајено боравиште.

Меродавно право за лишење пословне способности и старатељство

Члан 54

1. На лишење пословне способности и старатељство над пунолетним лицима суд, односно орган Републике Србије примењује право Републике Србије.

2. Суд или орган Републике Србије може изузетно применити или узети у обзир и право друге државе са којом је ситуација блиско повезана, ако је то потребно ради заштите личности или имовине лица о чијој се пословној способности одлучује односно штићеника.

3. За неопходне привремене мере за заштиту личности, права и интереса штићеника који се налази у Републици Србији меродавно је право Републике Србије.

4. Мере из става 3 овог члана трају док орган државе којој је упућено обавештење у складу са чланом 53 став 3 овог Закона не донесе одлуку и не предузме потребне мере.

Меродавно право за правни посао или правну радњу у случају старатељства заснованог у иностранству

Члан 55

Ако је старатељство засновано у иностранству, а старатељ треба у Републици Србији да предузме правни посао или правну радњу у оквиру својих овлашћења, услови за предузимање тог посла или радње морају бити испуњени према праву Републике Србије.

Меродавно право за заступање пунолетног лица

Члан 56

1. За постојање, обим, измену и престанак овлашћења за заступање које је пунолетно лице дало за случај да буде лишено пословне способности меродавно је према његовом избору:
 - а) право државе чији је он држављанин у тренутку избора, или
 - б) право државе у којој има уобичајено боравиште у тренутку избора, или
 - в) право државе у којој се у тренутку избора налази његова имовина, ако се заступање односи на ту имовину.
2. Избор меродавног права из става 1 овог члана мора бити извршен изричито, у писаној форми.
3. У случају да меродавно право није изабрано, на постојање, обим, измену и престанак овлашћења за заступање примењује се право државе уобичајеног боравишта заступаног лица у тренутку давања овлашћења за заступање.
4. За начин вршења овлашћења за заступање меродавно је право државе у којој се та овлашћења врше.

Г) ЛИЧНО ИМЕ

Надлежност

Члан 57

1. Орган Републике Србије надлежан је за упис личног имена детета ако је дете рођено или нађено на територији Републике Србије, ако је један од родитеља држављанин Републике Србије у тренутку покретања поступка или ако је дете рођено у превозном средству, а путовање мајке се завршило у Републици Србији.
2. Орган Републике Србије надлежан је да одлучује о захтеву родитеља за промену личног имена детета независно од промена његовог породичног статуса ако је дете држављанин Републике Србије или је рођено у Републици Србији и има уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку подношења захтева.
3. Орган Републике Србије надлежан је да одлучује о промени презимена услед промена брачног или породичног статуса ако је у тренутку подношења захтева односно давања изјаве лице у питању држављанин Републике Србије или има уобичајено

боравиште у Републици Србији или ако је орган Републике Србије надлежан за склапање брака.

4. Орган Републике Србије надлежан је да одлучује о захтеву за промену личног имена независно од промена брачног и породичног статуса ако је лице које тражи промену држављанин Републике Србије или има уобичајено боравиште у Републици Србији у трајању од најмање 5 година до тренутка подношења захтева.

Меродавно право за одређивање и промену личног имена детета

Члан 58

1. За одређивање личног имена детета меродавно је, према избору родитеља, право државе чији је дете држављанин у тренутку покретања поступка за упис личног имена или право Републике Србије.

2. Ако родитељи детета не могу да постигну споразум о личном имену детета или у законом одређеном року нису одредили лично име детета или нису познати или нису живи, лично име детета одређује орган старатељства према праву државе чији је дете држављанин или према праву Републике Србије.

3. За промену личног имена детета меродавно је, према избору родитеља, право државе чији је дете држављанин у тренутку подношења захтева или право Републике Србије.

4. У случају да је за одређивање или промену личног имена детета меродавно право његовог држављанства, а дете има два или више држављанстава, родитељи односно орган старатељства могу изабрати право било које од ових држава, при чему се ст. 2 и 3 члана 8 овог закона не примењују.

Меродавно право за промену презимена после промена брачног или породичног статуса

Члан 59

1. За промену презимена после промена брачног или породичног статуса, меродавно је:

а) приликом склапања брака – према избору супружника, право државе чији је држављанин један од њих у тренутку склапања брака или право

Републике Србије ако један од њих има уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку склапања брака;

б) након развода брака – према избору бившег супружника, право државе чији је држављанин у тренутку развода или право Републике Србије ако, у тренутку давања изјаве о промени презимена, има уобичајено боравиште у Републици Србији;

в) одредба тач. 2 овог става сходно се примењује и на промену презимена након поништења брака и након престанка брака смрћу једног од супружника.

г) након утврђеног или оспореног очинства или материнства – према избору родитеља односно детета, право државе чији је дете држављанин или право Републике Србије ако дете у тренутку подношења захтева има уобичајено боравиште у Републици Србији;

д) након заснивања усвојења – право државе које се примењује на дејства усвојења;

ђ) након поништења усвојења – право државе у којој је усвојење засновано.

2. У случајевима из става 1 овог члана, ако лице о чијем се презимену ради има два или више држављанстава, као меродавно може бити изабрано право било које од ових држава, при чему се ставови 2 и 3 члана 8 овог Закона не примењују.

3. У случајевима из става 1 овог члана, ако лице о чијем се презимену ради има два или више држављанстава, као меродавно може бити изабрано право било које од ових држава, при чему се ставови 2 и 3 члана 8 овог Закона не примењују.

Меродавно право за промену личног имена независно од промена брачног или породичног статуса

Члан 60

За промену личног имена лица независно од статусних или породичних промена пред органом Републике Србије, меродавно је право Републике Србије у тренутку подношења захтева.

***Признање страних одлука о промени презимена или личног имена
држављанина Републике Србије***

Члан 61

1. Промена презимена држављанина Републике Србије после промена брачног или породичног статуса извршеног у иностранству признаје се у Републици Србији ако је призната страна одлука на основу које је промена статуса извршена и ако одлука о промени личног имена није у очигледној супротности са јавним поретком Републике Србије.
2. Промена личног имена држављанина Републике Србије извршена у иностранству независно од промена брачног или породичног статуса признаје се у Републици Србији ако је лице у тренутку промене личног имена имало уобичајено боравиште у трајању од најмање 5 година у држави у којој је промена извршена и ако су испуњени услови које за такву промену предвиђа право Републике Србије.

Заштита права на лично име

Члан 62

На заштиту права на лично име примењују се чл. 165 и 166 овог Закона.

2. ПРАВНА ЛИЦА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ БЕЗ СВОЈСТВА ПРАВНОГ ЛИЦА

Надлежност

Члан 63

1. Суд Републике Србије искључиво је надлежан у споровима о пуноважности оснивања, ништавости оснивања или о престанку правног лица или организације без својства правног лица или о пуноважности одлука њихових органа ако правно лице или организација без својства правног лица има седиште у Републици Србији.
2. У споровима о осталим питањима из члана 65 овог Закона, надлежност суда Републике Србије одређује се према чл. 13 или 18 овог Закона.

Меродавно право

Члан 64

1. За правна лица и организације без својства правног лица меродавно је право државе у којој су она уписана у јавни регистар.
2. Ако правно лице још није уписано, односно ако организација без својства правног лица није још уписана или се не уписује у јавни регистар, меродавно је право државе према којем је правно лице односно организација без својства правног лица организована.

Обим примене меродавног права

Члан 65

Право које је меродавно на основу члана 64 овог Закона, између осталог, уређује:

- а) правну природу, правну и пословну способност правног лица односно организације без својства правног лица,
- б) оснивање, правну форму и престанак,
- в) име и фирму,
- г) организациону структуру,
- д) овлашћење органа за заступање правног лица односно организације без својства правног лица,
- ђ) стицање и престанак чланства и остваривање права и обавезе по основу чланства,
- е) одговорност правног лица односно организације без својства правног лица, њених чланова и чланова њених органа за обавезе правног лица односно организације без својства правног лица,
- ж) одговорност за повреду обавеза предвиђених статутом или правом које уређује статус правног лица односно организације без својства правног лица,
- з) страначку и парничну способност.

Статусне промене

Члан 66

1. За спајање и друге статусне промене правних лица односно организација без својства правног лица меродавна су права држава у којима су она уписана у јавни регистар односно основана или организована.
2. Тренутак окончања статусне промене одређује се према праву које је на основу члана 64 овог Закона меродавно за правно лице односно организацију без својства правног лица која је настала из статусне промене.

ГЛАВА II

ПОРОДИЧНОПРАВНИ ОДНОСИ

1. БРАК И ВАНБРАЧНА ЗАЈЕДНИЦА

А) СКЛАПАЊЕ БРАКА

Надлежност за склапање брака

Члан 67

Орган Републике Србије надлежан је за склапање брака ако је један од будућих супружника држављанин Републике Србије или ако будући супружници странци имају боравиште у Републици Србији у смислу прописа који уређује боравиште странаца.

Надлежност за давање дозволе за склапање брака

Члан 68

Суд Републике Србије надлежан је за давање дозволе за ступање у брак ако предлагач односно предлагачи имају држављанство Републике Србије или уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку подношења предлога.

Меродавно право за склапање брака

Члан 69

1. У погледу материјалних услова за склапање брака, меродавно је, за сваког будућег супружника, право државе чији је држављанин у тренутку склапања брака.
2. За форму брака, укључујући и могућност склапања брака преко пуномоћника, меродавно је право државе склапања брака.
3. За материјалну и формалну пуноважност пуномоћја из става 2 овог члана меродавно је право државе склапања брака.

Меродавно право за давање дозволе за склапање брака

Члан 70

За давање дозволе за ступање у брак меродавно је право државе чији је држављанин предлагач у тренутку подношења предлога.

Признање бракава склопљених у иностранству

Члан 71

Брак који је пуноважно склопљен у иностранству признаје се у Републици Србији ако није у очигледној супротности са јавним поретком Републике Србије.

Конзуларни бракови

Члан 72

1. Држављани Републике Србије могу међусобно у иностранству склопити брак пред овлашћеним конзуларним представником или дипломатским представником Републике Србије који обавља конзуларне послове, ако се томе не противи држава пријема.
2. Ништав је брак који држављанин Републике Србије склопи у дипломатском или конзуларном представништву стране државе које се налази у Републици Србији.
3. Ништав је брак који држављанин Републике Србије склопи са држављанином државе пријема у дипломатском или конзуларном представништву Републике Србије у држави пријема.

Б) ДЕЈСТВА БРАКА

1. ЛИЧНА ДЕЈСТВА

Надлежност

Члан 73

Суд Републике Србије надлежан је за спорове о личним дејствима брака сходно члану 78 став 1 овог Закона.

Избор меродавног права

Члан 74

1. За лична дејства брака супружници могу, пре или у току трајања брака, изабрати као меродавно право државе заједничког држављанства или право државе заједничког уобичајеног боравишта у тренутку избора.
2. Ако у тренутку избора један од супружника има два или више држављанстава, супружници могу изабрати право државе заједничког држављанства, не узимајући у обзир одредбе члана 8 ст. 2 и 3 овог Закона.
3. На формалну пуноважност споразума о избору меродавног права примењује се право одређено чланом 80 овог Закона.

Меродавно право у одсуству избора

Члан 75

Ако супружници нису изабрали меродавно право, примењује се:

- а) право државе њиховог заједничког држављанства, или ако то није могуће
- б) право државе у којој имају заједничко уобичајено боравиште, или ако то није могуће
- в) право Републике Србије.

2. БРАЧНОИМОВИНСКИ РЕЖИМ

Надлежност у случају смрти једног од супружника

Члан 76

Суд Републике Србије надлежан је за одлучивање о брачноимовинском режиму у случају престанка брака услед смрти једног од супружника ако је суд Републике Србије надлежан за расправљање заоставштине преминулог супружника у складу са чланом 114 овог Закона.

Надлежност у случају престанка брака разводом или поништењем

Члан 77

Суд Републике Србије који је надлежан за одлучивање о разводу или поништењу брака, у складу са чланом 88 овог Закона, надлежан је да одлучује о брачноимовинском режиму, ако су супружници изричито пристали на надлежност или су на други несумњив начин дали свој пристанак.

Надлежност у осталим случајевима

Члан 78

1. Осим у случајевима предвиђеним у чл. 76 и 77 овог Закона, суд Републике Србије надлежан је за спорове о брачноимовинском режиму:
 - а) ако је у тренутку покретања поступка уобичајено боравиште супружника у Републици Србији; или
 - б) ако је последње заједничко уобичајено боравиште супружника било у Републици Србији, а један од њих и даље има уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку покретања поступка; или
 - в) ако су супружници у тренутку покретања поступка држављани Републике Србије, или
 - г) ако се имовина која је предмет тужбеног захтева налази у Републици Србији.
2. Ако су за брачноимовински режим супружници изабрали право Републике Србије, могу се споразумети о надлежности суда Републике Србије у погледу имовине која је предмет брачноимовинског режима.
3. Ако за брачноимовински режим није изабрано меродавно право, а право Републике Србије би било меродавно на основу члана 81 овог Закона, супружници се могу споразумети о надлежности суда Републике Србије.
4. Споразум из ст. 2 и 3 овог члана мора бити сачињен у складу са чланом 27 осим става 1 тач. б) и в) овог Закона.

Избор и промена избора меродавног права

Члан 79

1. За брачноимовински режим супружници или будући супружници могу изабрати право државе уобичајеног боравишта или држављанства једног од њих у тренутку избора.
2. Супружници или будући супружници могу променити ранији избор и изабрати друго меродавно право које предвиђа став 1 овог члана.
3. Промена меродавног права у току трајања брака нема повратно дејство, осим ако су се супружници другачије споразумели.
4. Ако су се супружници споразумели да промена меродавног права има повратно дејство, њихов споразум не утиче на пуноважност правних послова предузетих према раније меродавном праву нити на права трећих лица стечена применом тог права.

Форма споразума о избору меродавног права

Члан 80

1. Споразум о избору меродавног права мора бити сачињен у писаној форми, датиран и морају га потписати оба супружника.
2. Споразум сачињен средствима електронске комуникације која омогућавају трајан запис споразума сматра се једнаким споразуму у смислу става 1 овог члана.
3. Споразум мора да испуни и формалне услове права меродавног за брачноимовински режим или права државе у којој се споразум закључује.
4. Ако супружници имају уобичајено боравиште у истој држави у тренутку избора меродавног права, а ово право предвиђа додатне услове у погледу форме, ти услови морају бити испуњени.
5. Ако супружници имају уобичајена боравишта у различитим државама у тренутку избора меродавног права, а ова права предвиђају различите услове у погледу форме, морају бити испуњени услови предвиђени правом било које од ових држава.

Меродавно право у одсуству избора

Члан 81

Ако супружници нису изабрали меродавно право, на брачноимовински режим примењује се:

- а) право државе заједничког уобичајеног боравишта супружника у тренутку склапања брака, или, ако то није могуће
- б) право државе првог заједничког уобичајеног боравишта супружника после склапања брака; или, ако то није могуће
- в) право државе заједничког држављанства супружника у тренутку склапања брака; или, ако то није могуће
- г) право државе са којом супружници имају најближу везу, узимајући у обзир све околности.

Форма брачног уговора

Члан 82

За форму брачног уговора меродавно је право одређено у складу са чланом 80 овог Закона.

Обим меродавног права

Члан 83

Право меродавно за брачноимовински режим, између осталог, уређује:

- а) утврђивање брачноимовинских режима у погледу имовине супружника стечене пре склапања брака и у току трајања брака;
- б) пренос имовине из једног у други режим;
- в) одговорност супружника за обавезе;
- г) право супружника на располагање током трајања брака;
- д) престанак брачноимовинског режима и деобу имовине;
- ђ) дејство брачноимовинског режима на правне односе једног супружника и трећег лица на основу члана 85 овог Закона;
- е) допуштеност уговора, давања поводом склапања брака, поклоне између супружника, укључујући и поништај ових правних послова.

Прилагођавање непознатог стварног права

Члан 84

Када се лице позива у Републици Србији на стварно право стечено на основу права меродавног за брачноимовински режим, а то право није познато у праву Републике Србије, оно ће, ако је то потребно и у мери у којој је то могуће, бити уподобљено стварном праву које му је најсличније према циљу, дејствима и функцијама а које право Републике Србије познаје.

Правни односи са трећим лицима

Члан 85

1. За дејства брачноимовинског режима на правни однос између једног супружника и трећег лица меродавно је право које се примењује на брачноимовински режим.
2. Изузетно од става 1 овог члана, ако су у тренутку заснивања правног односа супружник и треће лице имали уобичајено боравиште у истој држави, меродавно је право те државе.

В) ИМОВИНСКИ ОДНОСИ У ВАНБРАЧНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Надлежност

Члан 86

1. Суд Републике Србије надлежан је за спорове у вези са имовинским односима у нерегистрованој и регистрованој ванбрачној заједници:
 - а) за време трајања ванбрачне заједнице или у случају њеног престанка раскидом, у складу са чланом 78 овог Закона;
 - б) у случају престанка ванбрачне заједнице услед смрти ванбрачног партнера, у складу са чланом 76 овог Закона.
2. Ванбрачни партнери се могу споразумети о надлежности суда Републике Србије, ако је као меродавно право изабрано право Републике Србије или је оно меродавно у одсуству избора.

Меродавно право

Члан 87

1. На имовинске односе у нерегистрованој ванбрачној заједници аналогно се примењује право одређено у складу са чл. 79 до 85 овог Закона.
2. На имовинске односе у регистрованој ванбрачној заједници аналогно се примењује право одређено у складу са чл. 79 до 85 овог Закона.
3. Ванбрачни партнери могу изабрати, поред права из члана 79 овог Закона, и право државе у којој је ванбрачна заједница регистрована.
4. Ако право које су ванбрачни партнери изабрали као меродавно не познаје установу регистроване ванбрачне заједнице, примењује се право одређено у складу са чланом 81 овог Закона.
5. Ако право меродавно на основу члана 81 овог Закона не познаје установу регистроване ванбрачне заједнице, примењује се право државе у којој је она регистрована.
6. Ако је ванбрачна заједница регистрована у више држава, меродавно је право државе у којој је она последњи пут регистрована.

Г) ПРЕСТАНАК БРАКА

Надлежност у брачним споровима

Члан 88

Суд Републике Србије надлежан је у брачним споровима:

- а) ако супружници имају уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку покретања поступка, или
- б) ако је последње уобичајено боравиште супружника било у Републици Србији, а један од њих у тренутку покретања поступка и даље има уобичајено боравиште у Републици Србији, или
- в) у случају споразумног развода брака, ако било који супружник има уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку покретања поступка, или
- г) ако тужилац има уобичајено боравиште у Републици Србији у трајању од најмање годину дана непосредно пре покретања поступка, или

д) ако тужилац, који је држављанин Републике Србије, има уобичајено боравиште у Републици Србији у трајању од најмање 6 месеци непосредно пре покретања поступка, или

ђ) ако оба супружника имају држављанство Републике Србије у тренутку покретања поступка.

Меродавно право за ништавост брака

Члан 89

За формалне и материјалне узроке ништавости брака меродавно је право које је примењено приликом његовог склапања.

Избор меродавног права за развод брака

Члан 90

1. За развод брака супружници могу изабрати једно од следећих права:

- а) право државе уобичајеног боравишта супружника у тренутку избора, или
- б) право државе у којој су супружници имали последње уобичајено боравиште уколико један од њих још увек тамо борави у тренутку избора, или
- в) право државе чији је држављанин један од супружника у тренутку избора, или
- г) право Републике Србије.

2. Споразум из става 1 овог члана може бити закључен или промењен најкасније до тренутка покретања бракоразводног поступка.

Материјална пуноважност споразума о избору меродавног права

Члан 91

Постојање и пуноважност споразума о избору меродавног права за развод брака или појединих његових одредаба утврђује се према праву које би на основу овог Закона било меродавно за споразум под претпоставком да је споразум или његова одредба пуноважна.

Формална пуноважност споразума о избору меродавног права

Члан 92

1. Споразум о избору меродавног права за развод брака мора бити сачињен у писаној форми, датиран и морају га потписати оба супружника.
2. Споразум сачињен средствима електронске комуникације која омогућавају трајан запис споразума сматра се једнаким споразуму у смислу става 1 овог члана.
3. Ако право државе у којој оба супружника имају уобичајено боравиште у тренутку закључења споразума предвиђа додатне услове у погледу форме за ову врсту споразума, ови услови морају бити испуњени.
4. Ако супружници имају уобичајена боравишта у различитим државама у тренутку закључења споразума, а њихова права предвиђају различите услове у погледу форме, сматра се да је споразум формално пуноважан ако испуњава услове права једне од ових држава.

Меродавно право у одсуству избора

Члан 93

Ако није изабрано меродавно право за развод у складу са чланом 90 овог Закона, на развод брака се примењује:

- а) право уобичајеног боравишта супружника у тренутку покретања поступка; или, ако то није могуће
- б) право државе последњег уобичајеног боравишта супружника, под условом да је боравак трајао најмање годину дана пре покретања поступка и да један од супружника и даље ту борави у тренутку покретања поступка; или, ако то није могуће
- в) право државе заједничког држављанства супружника у тренутку покретања поступка; или, ако то није могуће
- г) право Републике Србије.

Примена права Републике Србије

Члан 94

Ако право меродавно на основу чл. 90 и 93 овог Закона не предвиђа могућност развода или не пружа једнако право на развод чинећи дискриминацију, примењује се право Републике Србије.

2. ОЧИНСТВО И МАТЕРИНСТВО

Надлежност

Члан 95

1. Суд Републике Србије надлежан је да поступа у споровима о материнству и очинству ако у тренутку покретања поступка:
 - а) дете има уобичајено боравиште у Републици Србији; или
 - б) лице чије се материнство, односно очинство утврђује или оспорава има уобичајено боравиште у Републици Србији; или
 - в) дете и лице чије се очинство односно материнство утврђује или оспорава имају држављанство Републике Србије.
2. Став 1 овог члана примењује се и на утврђивање ванбрачног очинства признањем.
3. За примену става 2 овог члана релевантан је тренутак давања изјаве о признању.

Меродавно право

Члан 96

1. За утврђивање и оспоравање материнства или очинства меродавно је:
 - а) право уобичајеног боравишта детета, или
 - б) ако је то у најбољем интересу детета:
 - право државе чије је дете држављанин, или
 - право државе уобичајеног боравишта или држављанства лица чије се очинство или материнство утврђује.
2. За примену става 1 овог члана релевантан је тренутак покретања поступка.

3. За утврђивање ванбрачног очинства признањем меродавно је право државе пред чијим се органом даје изјава о признању или, ако је то у најбољем интересу детета, право државе уобичајеног боравишта или држављанства лица које даје изјаву о признању.
4. За примену става 3 овог члана релевантан је тренутак давања изјаве о признању.
5. На поништај изјаве о признању детета примењује се право државе које је било меродавно за изјаву о признању.
6. За форму признања меродавно је право државе у којој се даје изјава о признању.

Обим меродавног права

Члан 97

Право меродавно на основу члана 96 овог Закона, између осталог, уређује:

- а) круг лица која имају право на тужбу,
- б) круг лица која могу бити тужена,
- в) терет доказивања,
- г) рокове,
- д) сагласност детета, мајке односно надлежног органа.

3. УСВОЈЕЊЕ

Надлежност

Члан 98

1. Орган Републике Србије надлежан је за заснивање усвојења ако је будући усвојеник држављанин Републике Србије или има уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку покретања поступка заснивања усвојења.
2. Суд Републике Србије надлежан је да поступа у спору за поништење усвојења ако је усвојење засновано пред органом Републике Србије или усвојеник има уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку покретања поступка за поништење усвојења.

Меродавно право за услове и форму за заснивање усвојења

Члан 99

1. За услове за заснивање усвојења на страни будућег усвојитеља меродавно је право државе његовог уобичајеног боравишта у тренутку подношења захтева за заснивање усвојења.
2. Ако заједнички усвајају супружници или ванбрачни партнери, меродавно је право државе њиховог заједничког уобичајеног боравишта у тренутку подношења захтева за заснивање усвојења.
3. Ако будући усвојитељ односно будући усвојитељи промене државу уобичајеног боравишта после подношења захтева за заснивање усвојење, меродавно је право државе новог уобичајеног боравишта.
4. За услове за заснивање усвојења на страни будућег усвојеника и услова који се тичу односа између усвојеника и будућих усвојитеља меродавно је право државе уобичајеног боравишта усвојеника у тренутку подношења захтева за заснивање усвојења.
5. За форму заснивања усвојења меродавно је право државе у којој се усвојење заснива.

Меродавно право за дејства усвојења

Члан 100

За дејства усвојења меродавно је право одређено чланом 99 ст. 1 до 3 овог Закона.

Меродавно право за поништење усвојења

Члан 101

1. За поништење усвојења меродавно је, у зависности од разлога за поништење, право одређено чланом 99 ст. 1 до 5 овог Закона.
2. За последице поништења усвојења меродавно је право државе у којој је усвојење засновано.

Конверзија усвојења

Члан 102

Конверзија усвојења заснованог у уностранству у усвојење у Републици Србији може се, на захтев усвојитеља, извршити пред надлежним органом старатељства у Републици Србији:

- а) ако је, у тренутку подношења захтева за конверзију, усвојеник малолетан према меродавном праву,
- б) ако је суд Републике Србије признао страну одлуку о усвојењу,
- в) ако је прибављена сагласност лица од којих се према праву државе у којој је засновано усвојење и права Републике Србије захтева сагласност за заснивање усвојења у датом случају, и
- г) ако је конверзија у најбољем интересу усвојеника.

Признање усвојења заснованог у иностранству

Члан 103

Суд Републике Србије признаје страну одлуку о усвојењу ако је донета у држави уобичајеног боравишта усвојеника или у држави чији је он држављанин у тренутку покретања поступка заснивања усвојења и ако није очигледно супротна јавном поретку Републике Србије, посебно узимајући у обзир најбољи интерес усвојеника.

4. РОДИТЕЉСКО ПРАВО И ЗАШТИТА ДЕЦЕ

Надлежност

Члан 104

1. Суд односно други орган Републике Србије надлежан је у поступцима за вршење односно лишење родитељског права и у поступцима о осталим питањима из члана 106 овог Закона:

- а) ако дете има уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку покретања поступка;

б) ако је пред надлежним судом у Републици Србији у току поступак у брачном спору или спору о материнству или очинству у оквиру кога се одлучује и о родитељском праву или у спору о заштити права детета;

в) ако се дете чије се уобичајено боравиште не може утврдити, дете избеглица или међународно расељено дете услед догађаја у држави свог уобичајеног боравишта налази у Републици Србији у тренутку покретања поступка.

2. Одредбе става 1 овог члана примењују се и за надлежност суда Републике Србије у спору за заштиту права детета.

3. Орган Републике Србије надлежан је за предузимање неопходних привремених мера за заштиту личности, права и интереса малолетног страног држављанина који се налази или има имовину у Републици Србији, о чему обавештава орган државе чији је држављанин то лице и орган државе у којој има уобичајено боравиште.

Меродавно право

Члан 105

1. На родитељско право и остала питања из члана 106 овог Закона, суд односно други орган Републике Србије примењује право Републике Србије.

2. Суд или други орган Републике Србије може применити или узети у обзир и право друге државе са којом је правни однос блиско повезан, ако је то потребно ради заштите личности или имовине детета.

3. Неопходне привремене мере из члана 104 став 3 овог Закона трају док орган државе којој је упућено обавештење не донесе одлуку и не предузме потребне мере.

Обим меродавног права

Члан 106

Право меродавно на основу члана 105 овог Закона, између осталог, уређује:

- а) старатељство,
- б) заједничко или самостално вршење родитељског права,
- в) потпуно или делимично лишење родитељског права,
- г) враћање родитељског права,
- д) продужење родитељског права,
- ђ) престанак родитељског права,

- е) надзор над вршењем родитељског права,
- ж) права детета,
- з) право на виђење детета,
- и) чување, подизање, васпитавање и образовање детета,
- ј) заступање детета,
- к) управљање и располагање имовином детета,
- л) одговорност родитеља за штету коју причине имовини детета и за штету коју дете причини трећим лицима,
- љ) хранитељство.

Алтернатива за меродавно право:

У случају да до дана ступања на снагу овог Закона ступи на снагу Хашка конвенција „Деца“ 1996, Радна група се 22.06. 2014. године, на састанку у Орашцу, сложила да би требало брисати одредбе о меродавном праву (одредбе о надлежности из члана 104 остају неизмењене).

Стога би у члану 105 „Меродавно право“ требало упутити на ову Конвенцију на следећи начин:

„Меродавно право за родитељско право и заштиту деце одређује се према одредбама Хашке конвенције о надлежности, меродавном праву, признању и извршењу одлука и сарадњи у материји родитељске одговорности и мера за заштиту деце, закључене у Хагу, 19. октобра 1996. године („Сл. гласник РС – Међународни уговори“, бр.).“

5. ИЗДРЖАВАЊЕ

Надлежност

Члан 107

Суд Републике Србије надлежан је да одлучује о издржавању:

- а) ако поверилац има уобичајено боравиште у Републици Србији, или
- б) ако се о издржавању одлучује у брачном спору, спору о материнству или очинству, спору о родитељском праву или спору о заштити права детета

повезаним са захтевом за издржавање, који се води пред судом Републике Србије.

Избор суда Републике Србије

Члан 108

1. Странке се могу споразумети о надлежности суда Републике Србије у споровима о издржавању који су настали или ће тек настати:
 - а) ако једна од странака има уобичајено боравиште у Републици Србији, или
 - б) ако је једна од странака држављанин Републике Србије, или
 - в) између супружника или бивших супружника:
 - ако је суд Републике Србије одлучивао у њиховом брачном спору, или
 - ако су у Републици Србији најмање годину дана имали последње заједничко уобичајено боравиште.
2. Услов из става 1 овог члана треба да буде испуњен у тренутку закључења споразума о избору суда или у тренутку подношења тужбе суду.
3. Споразум о избору суда мора бити сачињен у писаној форми, датиран и морају га потписати обе странке.
4. Одредбе овог члана се не примењују у спору о издржавању детета млађег од 18 година.

Надлежност на основу заједничког држављанства

Члан 109

Ако се надлежност не може засновати на основу чл. 107 и 108 овог Закона, суд Републике Србије је надлежан уколико обе странке имају држављанство Републике Србије.

Меродавно право

Члан 110

Меродавно право за обавезе издржавања одређује се на основу одредаба Протокола о меродавном праву за обавезе издржавања („Сл. гласник РС - Међународни уговори“, бр. 1/2013).

6. ГРАЂАНСКОПРАВНА ЗАШТИТА ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

Надлежност

Члан 111

Суд Републике Србије је надлежан у спору за заштиту од насиља у породици:

а) ако члан породице према коме је насиље извршено има пребивалиште или уобичајено боравиште у Републици Србији или ако се налази у Републици Србији у тренутку подношења тужбе или

б) ако је пред надлежним судом Републике Србије у току брачни спор, спор о очинству или материнству, спор за заштиту права детета или спор за вршење односно лишење родитељског права.

Меродавно право

Члан 112

За грађанскоправну заштиту од насиља у породици у поступку који се води пред судом Републике Србије меродавно је право Републике Србије.

Признање и извршење

Члан 113

1. Страна судска одлука којом је одређена мера заштите од насиља у породици, укључујући и привремене мере, као и мере које су одређене у одсуству туженог, признаје се у Републици Србији при чему се не примењују одредбе члана 185 овог Закона.

2. Страна судска одлука из става 1 овог члана мора бити снабдевена овереним преводом на језик који је у службеној употреби у суду.
3. Суд Републике Србије одлучује о предлогу за признање у ванпарничном поступку, без рочишта, у року од два дана од дана подношења предлога.
4. Ако страна мера заштите из става 1 овог члана не постоји према праву Републике Србије, суд Републике Србије је у поступку признања уподобљава домаћој мери заштите од насиља у породици која јој је према свом циљу, функцијама и дејству најсличнија.
5. Суд Републике Србије може одбити признање стране мере ако лице против кога је одлука донета у поступку по жалби докаже да је она очигледно супротна јавном поретку Републике Србије.
6. Жалба не одлаже извршење решења.
7. На остала питања признања и извршења одлуке из става 1 овог члана примењују се одговарајуће одредбе Дела трећег овог Закона

ГЛАВА III

НАСЛЕДНОПРАВНИ ОДНОСИ

Надлежност

Члан 114

1. Суд Републике Србије је надлежан за расправљање целокупне заоставшине ако је оставилац у Републици Србији имао пребивалиште или уобичајено боравиште у тренутку смрти, при чему се одредба члана 18 овог Закона не примењује.
2. Ако нису испуњени услови из става 1 овог члана, суд Републике Србије је надлежан за расправљање целокупне заоставштине уколико се један њен део налази у Републици Србији под условом да је оставилац у време смрти био држављанин Републике Србије.
3. Ако суд Републике Србије није надлежан на основу ст. 1 и 2 овог члана, ипак се сматра надлежним за расправљање заоставштине која се налази у Републици Србији.
4. Одредбе ст. 1 до 3 овог члана односе се и на надлежност у споровима из наследноправних односа и за наследноправне спорове у вези располагања имовином за живота.

Оглашавање суда ненадлежним у односу на део заоставштине

Члан 115

Ако заоставштина оставиоца обухвата ствари које се налазе у иностраној држави, суд Републике Србије који је надлежан на основу одредаба члана 114 овог Закона може, на захтев странке, донети одлуку којом се оглашава ненадлежним у односу на једну или више таквих ствари.

Избор меродавног права

Члан 116

1. За наслеђивање своје целокупне заоставштине оставилац може изабрати право државе чији је држављанин у тренутку избора меродавног права.

2. Ако је оставилац држављанин више држава, може изабрати право било које државе чији је држављанин у тренутку избора меродавног права, при чему се ст. 2 и 3 члана 8 овог Закона не примењују.
3. Избор меродавног права мора бити изричит и учињен у облику располагања имовином за случај смрти.
4. Постојање и материјална пуноважност избора меродавног права цени се према изабраном праву.
5. Одредбе ст. 1 до 4 овог члана примењују се и на промену и опозив раније изабраног меродавног права.

Меродавно право у одсуству избора

Члан 117

1. Ако меродавно право није изабрано, за наслеђивање је меродавно право државе у којој је оставилац имао уобичајено боравиште у тренутку смрти.
2. Ако из свих околности случаја произилази да је оставилац у тренутку смрти био у очигледно ближејој вези са другом државом, а не са оном из става 1 овог члана, за наслеђивање је меродавно право те друге државе.
3. Ако је на основу става 1 овог члана меродавно страно право, примењују се и његова правила о одређивању меродавног права уколико узвраћају на право Републике Србије.

Меродавно право за завештање

Члан 118

1. За материјалну пуноважност и тумачење завештања меродавно је право државе које би на основу овог Закона било меродавно за наслеђивање да је завешталац умро на дан састављања завештања.
2. Без обзира на став 1 овог члана, за материјалну пуноважност и тумачење завештања завешталац може изабрати меродавно право у складу са чланом 116 овог Закона.
3. Одредбе ст. 1 и 2 овог члана примењују се и на промену и опозив раније сачињеног завештања.
4. Завештање и опозив завештања су пуноважни у погледу форме ако су пуноважни:

- а) према једном од права одређених Конвенцијом о сукобима закона у погледу облика тестаментарних одредаба („Сл. лист ФНРЈ – Међународни уговори и други споразуми“ – бр. 10/62) или
- б) према праву Републике Србије.

Меродавно право за завештајну способност

Члан 119

1. За завештајну способност меродавно је:
- а) право државе у којој је оставилац имао уобичајено боравиште у тренутку састављања завештања, или
 - б) право државе чији је држављанин оставилац био у тренутку састављања завештања.
2. На стечену завештајну способност не утиче каснија промена меродавног права.

Располагање имовином правним пословима за живота оставиоца

Члан 120

1. За материјалну пуноважност, тумачење, дејства и престанак правних послова којима се располаже имовином за живота оставиоца, меродавно је право државе у којој лице које располаже имовином има уобичајено боравиште у тренутку закључења правног посла.
2. Уговорне стране могу изабрати меродавно право у складу са чланом 116 овог Закона.
3. Меродавно право за формалну пуноважност правних послова којима се располаже имовином за живота оставиоца одређује се према одредби члана 159 овог Закона.
4. За пуноважност, тумачење, дејства и престанак уговора о доживотном издржавању који је закључен пред надлежним органом Републике Србије меродавно је право Републике Србије, ако уговор има за предмет и имовину која се налази у Републици Србији или ако прималац издржавања има уобичајено боравиште у Републици Србији у тренутку закључења уговора.
5. Ако је за наслеђивање меродавно право Републике Србије, правни посао пуноважно закључен у иностранству сматраће се уговором о доживотном издржавању ако по

формалним и материјалним условима за његову пуноважност одговара уговору о доживотном издржавању који је уређен прописом Републике Србије.

6. Одредбе ст. 4 и 5 овог члана сходно се примењују и на уговор о уступању и подели имовине за живота.

Обим меродавног права

Члан 121

Меродавно право за наслеђивање, између осталог, уређује:

- а) основ позивања на наслеђивање, тренутак и место отварања наслеђа;
- б) прелазак заоставштине на наследнике;
- в) круг лица која могу бити позвана на наслеђивање и законски наследни ред;
- г) величину наследних делова;
- д) способност за наслеђивање и достојност за наслеђивање;
- ђ) искључење из наслеђивања, лишење права на нужни део и одрицање од наследства;
- е) могућност санаследника да располажу заоставштином и деобу заоставштине;
- ж) одговорност за дугове оставиоца;
- з) статус заоставштине без наследника;
- и) слободу и облике располагања за случај смрти;
- ј) круг лица која могу бити универзални и сингуларни сукцесори;
- к) круг нужних наследника и величину нужног дела;
- л) одређивање извршиоца завештања;
- љ) одређивање стараоца заоставштине;
- м) урачунавање поклона и испорука у наследни и нужни део;
- н) пренос заоставштине.

Заоставштина без наследника

Члан 122

Ако према праву меродавном на основу овог Закона нема завештајних ни законских наследника, Републици Србији припада заоставштина која се налази на њеној територији.

ГЛАВА IV

СТВАРНОПРАВНИ ОДНОСИ

Врста ствари

Члан 123

Природа ствари као покретне или непокретне одређује се према праву државе у којој се ствар налази.

Надлежност

Члан 124

1. Суд Републике Србије искључиво је надлежан за спорове о стварним правима на непокретности, укључујући и спорове настале из закупа непокретности, ако се непокретност налази у Републици Србији.
2. Изузетно од става 1 овог члана, суд Републике Србије није искључиво надлежан за спорове о краткорочном закупу непокретности која се налази у Републици Србији ако је уговор закључен за личне потребе физичког лица на период од најдуже шест узастопних месеци, а закупаодавац и закупац имају пребивалиште у истој страни држави.
3. За спорове из става 1 овог члана надлежност суда Републике Србије је искључена када се непокретност налази у иностранству.
4. Изузетно од става 3 овог члана, суд Републике Србије је надлежан за спорове о краткорочном закупу непокретности која се налази у иностранству закљученом за личне потребе физичког лица на период од најдуже шест узастопних месеци ако закупаодавац и закупац имају пребивалиште у Републици Србији.
5. Суд Републике Србије је надлежан за спорове о стварним правима на покретним стварима и када се покретна ствар налази у Републици Србији у тренутку покретања поступка.
6. Суд Републике Србије је надлежан за спорове о повраћају покретног културног добра ако се оно у тренутку покретања поступка налази у Републици Србији.

Надлежност за спорове о стварним правима на броду и ваздухоплову

Члан 125

1. Суд Републике Србије је надлежан за спорове о стварним правима на броду, укључујући спорове о закупу брода, и када се на територији Републике Србије води регистар у који је брод уписан.
2. Суд Републике Србије је надлежан за спорове о стварним правима на ваздухоплову, укључујући спорове о закупу ваздухоплова, и када се на територији Републике Србије води регистар у који је ваздухоплов уписан.

Меродавно право за стварна права на непокретним стварима

Члан 126

За стварна права на непокретној ствари меродавно је право државе у којој се ствар налази.

Меродавно право за уговоре који се односе на стварна права на непокретности и закуп непокретности

Члан 127

1. Ако меродавно право није изабрано у складу са чланом 145 овог Закона, за уговоре који се односе на стварна права на непокретности и закуп непокретности меродавно је право државе у којој се непокретност налази.
2. Изузетно од става 1 овог члана, за краткорочни закуп непокретности за личне потребе на рок од најдуже шест узастопних месеци меродавно је право државе у којој закуподавац има уобичајено боравиште, ако је купац физичко лице и има уобичајено боравиште у истој држави.
3. Приликом одређивања меродавног права на основу овог члана не примењује се члан 39 овог Закона.

Меродавно право за стварна права на покретним стварима

Члан 128

1. За стицање и престанак стварног права на покретној ствари меродавно је право државе у којој се покретна ствар налазила у тренутку предузимања радње или наступања чињенице на којој се заснива стицање или престанак стварног права.
2. Ако су поједине радње или чињенице, које су неопходне за стицање или престанак стварног права на покретној ствари, наступиле у једној држави, сматраће се оствареним и у другој држави у којој је наступила последња радња или чињеница којом се заснива стицање или престанак стварног права.
3. За садржину и дејства стварног права на покретној ствари меродавно је право државе у којој се она налази.

Премештање покретне ствари у Републику Србију

(мобилни сукоб закона)

Члан 129

1. Ако се покретна ствар на којој је пуноважно стечено стварно право у иностранству премести у Републику Србију, стечено стварно право се признаје у Републици Србији уколико у праву Републике Србије постоји стварно право које по садржини и дејствима одговара стварном праву стеченом у иностранству.
2. На садржину и дејства признатог страног стварног права из става 1 овог члана примењује се право Републике Србије.
3. Ако се страном стварно право из става 1 овог члана призна у облику заложног права на покретној ствари које је потребно уписати у регистар залогe који се води у Републици Србији и ако се упис изврши у року од 60 дана од дана када је ствар доспела у Републику Србију, даном регистрације сматра се дан када је ствар доспела на територију Републике Србије.
4. Упис заложног права из става 3 овог члана у регистар залогe могу тражити залогодавац или поверилац, при чему повериоцу није потребна сагласност залогодавца.

Меродавно право за ствари у превозу

Члан 130

1. За стицање и престанак стварног права на ствари у превозу стране могу изабрати право које је меродавно за правни посао на основу кога се стиче или престаје стварно право или право државе отпремања ствари.
2. Ако стране нису изабрале меродавно право у складу са ставом 1 овог члана, за стицање и престанак стварног права на ствари у превозу меродавно је право државе одредишта.
3. Избор права из става 1 овог члана не може утицати на права трећих лица.

Превозна средства за железнички саобраћај

Члан 131

За стварна права на превозном средству за железнички саобраћај меродавно је право државе у којој је превозно средство за железнички саобраћај регистровано.

Културна добра

Члан 132

1. Ако је ствар која је проглашена културним добром одређене државе противправно изнета са њене територије, на захтев државе за повраћај ствари примењује се њено право, осим ако изабере право државе на чијој се територији ствар налази у тренутку истицања захтева за повраћај ствари.
2. Ако право државе која је одређену ствар прогласила својим културним добром не пружа заштиту савесном држаоцу културног добра, он се може позвати на заштиту коју му пружа право државе на чијој се територији ствар налази у тренутку истицања захтева за повраћај добра.

Обим меродавног права

Члан 133

Меродавно право за стварна права, између осталог, уређује:

- а) постојање, врсту, предмет и обим стварног права,
- б) садржину стварног права,

- в) имаоца стварног права,
- г) начине стицања, преноса и престанка стварног права,
- д) преносивост стварног права,
- ђ) дејства стварног права према трећим лицима,
- е) обавезност уписа стварног права у регистар,
- ж) заштиту стварног права.

Робне хартије од вредности

Члан 134

1. Право државе које је изричито наведено у робној хартији од вредности одређује да ли она испуњава услове да се сматра робном хартијом од вредности.
2. Ако право из става 1 овог члана није изричито наведено, за оцену испуњености услова из става 1 овог члана меродавно је право државе у којој издавалац робне хартије од вредности има уобичајено боравиште у тренутку издавања робне хартије од вредности.
3. За стицање и престанак стварног права на робној хартији од вредности и на сâмој роби меродавно је право државе у којој се налази робна хартија од вредности у тренутку предузимања радње или наступања чињенице на којој се заснива стицање или престанак права на робној хартији од вредности.
4. За садржину и вршење права на робној хартији од вредности меродавно је право државе у којој се робна хартија од вредности налази у тренутку када се ова питања постављају.
5. Ако једно лице истиче своја стварна права на роби непосредно, а друго лице на основу робне хартије од вредности, за право првенства меродавно је право државе у којој се роба налази.

ГЛАВА V

ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ КОЈЕ ДРЖЕ ПОСРЕДНИЦИ

Дефиниција

Члан 135

У смислу ове Главе, хартијама од вредности које се држе на рачуну посредника нарочито се сматрају акције, обвезнице, дужничке хартије од вредности, варанти, депозитне потврде и други финансијски инструменти који се уписују на рачун хартија од вредности о којима воде рачуна посредници.

Надлежност

Члан 136

Суд Републике Србије је надлежан за спорове о правима на хартијама од вредности које држи посредник и када посредник има уобичајено боравиште односно огранак, представништво или другу пословну јединицу у Републици Србији под условима наведеним у члану 137 став 2 тач. а) и б) овог Закона.

Меродавно право

Члан 137

1. За хартије од вредности које држи посредник меродавно је право државе у којој се налази уобичајено боравиште посредника у тренутку закључења писменог уговора о отварању и вођењу рачуна хартија од вредности, а ако писмени уговор не постоји, у тренутку када је рачун хартија од вредности отворен.
2. Изузетно од става 1 овог члана, за хартије од вредности које држи посредник меродавно је право државе у којој се налази огранак, представништво или друга пословна јединица посредника под условима:
 - а) да је у оквиру пословања те пословне јединице закључен писмени уговор о отварању и вођењу рачуна хартија од вредности односно отворен рачун хартија од вредности и
 - б) да та пословна јединица у оквиру свог пословања спроводи и надзире уписе на рачун хартија од вредности, обавља плаћања или радње везане за хартије од

вредности које држи посредник или на други начин учествује у пословној или другој делатности у вези са одржавањем рачуна хартија од вредности.

Обим примене меродавног права

Члан 138

Право меродавно на основу члана 137 овог Закона, између осталог, уређује:

- а) правну природу права које проистиче из уписа хартија од вредности на рачун и њихова дејства према посреднику и трећим лицима;
- б) стицање и располагање хартијама од вредности, као и њихова дејства према посреднику и према трећим лицима;
- в) да ли располагање хартијама од вредности обухвата право на дивиденде, приходе или друге облике расподеле или право на исплату, накнаду за пренос или друге накнаде;
- г) да ли право једног лица на хартији од вредности има дејство престанка права другог лица или успостављање првенства у односу на право другог лица;
- д) обавезе посредника према лицу различитом од власника рачуна ако то лице истиче право на хартији од вредности које је у супротности са правом власника рачуна или другог лица;
- ђ) услове за остваривање права на хартији од вредности.

ГЛАВА VI

ИНТЕЛЕКТУАЛНА СВОЈИНА

Надлежност

Члан 139

1. Суд Републике Србије је надлежан за спорове о правима интелектуалне својине и када је заштита ових права затражена за територију Републике Србије.
2. Суд Републике Србије искључиво је надлежан за спорове који имају за предмет регистрацију или пуноважност права на патент, робни или услужни жиг, индустријски узорак и модел или других права индустријске својине која се морају регистровати, ако је у Републици Србији поднета пријава за регистрацију или је

извршена регистрација или се на основу међународног уговора или закона сматра да је регистрација извршена.

Меродавно право

Члан 140

1. За постојање, пуноважност, дејства, трајање, престанак и преносивост ауторских права, права сродних ауторском праву и других нерегистрованих права интелектуалне својине меродавно је право државе за коју је затражена њихова заштита.
2. За постојање, пуноважност, дејства, трајање, престанак и преносивост права индустријске својине меродавно је право државе у којој оно регистровано односно у којој је поднета пријава за регистрацију.
3. На вануговорну одговорност за штету проузроковану повредом права из ст. 1 и 2 овог члана примењује се члан 171 овог Закона.

Права интелектуалне својине из радног односа

Члан 141

Право које је меродавно за уговор о раду одређује имаоца права интелектуалне својине ако је предмет овог права настао у оквиру радног односа.

ГЛАВА VII

УГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

Надлежност у споровима из уговорних односа

Члан 142

1. Суд Републике Србије је надлежан за спорове из уговорних односа и када његова надлежност не произилази из других одредаба овог Закона, ако је основ тужбеног захтева обавеза која је извршена или би требало да буде извршена у Републици Србији.
2. Ако се странке нису споразумеле другачије, сматра се да се место извршења обавезе из става 1 овог члана налази у Републици Србији:

- а) код уговора о продаји робе - ако је роба, у складу са уговором, испоручена или је требало да буде испоручена у Републици Србији;
- б) код уговора о пружању услуга - ако су услуге, у складу са уговором, пружене или је требало да буду пружене у Републици Србији.

Надлежност у споровима из потрошачких уговора

Члан 143

1. Надлежност суда Републике Србије у споровима из потрошачких уговора на основу овог члана постоји ако је уговор закључен са лицем које, у тренутку закључења уговора, обавља привредну или професионалну делатност у Републици Србији или усмерава такву делатност ка Републици Србији или ка више држава међу којима је и Република Србија, а уговор улази у оквир те делатности.
2. За спорове потрошача против трговца, надлежан је суд Републике Србије и када потрошач има уобичајено боравиште у Републици Србији
3. За спорове трговца против потрошача који има уобичајено боравиште у Републици Србији, надлежан је само суд Републике Србије.
4. Од одредаба ст. 2 и 3 овог члана може се одступити само на основу споразума о надлежности:
 - а) закљученог након настанка спора; или
 - б) који омогућава потрошачу да, по свом избору, покрене поступак и пред судом који не би био надлежан на основу критеријума наведених у ст. 1 и 2 овог члана, или
 - в) закљученог између потрошача и трговца који у тренутку закључења споразума имају уобичајено боравиште у истој држави, а споразумом се заснива надлежност судова те државе, осим ако споразум није допуштен према њеном праву.
5. На форму споразума из става 4 овог члана примењује се члан 27 осим става 1 тач. б) и в) овог Закона.
6. Одредбе овог члана се не примењују на уговоре о превозу, осим на уговоре којима се пружа комбинована услуга путовања и смештаја за паушалну цену.

Надлежност у споровима из појединачног уговора о раду

Члан 144

1. За спорове запосленог против послодавца из појединачног уговора о раду, суд Републике Србије надлежан је и:
 - а) ако је у Републици Србији место у коме запослени уобичајено обавља рад или последње место у коме је уобичајено обављао рад; или
 - б) ако се пословна јединица која га је запослила налази или се налазила у Републици Србији, а запослени уобичајено обавља или је уобичајено обављао рад у више држава.
2. За спорове послодавца против запосленог који има уобичајено боравиште у Републици Србији, надлежан је само суд Републике Србије.
3. Од одредаба ст. 1 и 2 овог члана може се одступити само на основу споразума о надлежности:
 - а) закљученог после настанка спора или
 - б) који омогућава запосленом да, по свом избору, покрене поступак и пред судом који иначе не би био надлежан на основу критеријума наведених у ст. 1 и 2 овог члана.
4. На форму споразума из став 3 овог члана примењује се члан 27 осим става 1 тач. б) и в) овог Закона.

Избор меродавног права

Члан 145

1. За уговор је меродавно право које су уговорне стране изабрале.
2. Избор меродавног права мора бити изричит или несумњиво произлазити из одредаба уговора или околности случаја.
3. Уговорне стране могу изабрати меродавно право за цео уговор или за неки његов део.
4. Уговорне стране се могу у сваком тренутку споразумети да изаберу меродавно право или да промене већ изабрано меродавно право.
5. Промена меродавног права о којој су се уговорне стране споразумеле после закључења уговора не утиче на пуноважност уговора у погледу форме у смислу члана 159 овог Закона нити на стечена права трећих лица.

6. Ако су у тренутку избора меродавног права сви други елементи уговора везани за државу чије право није изабрано, избор меродавног права не утиче на примену одредаба од којих се, по праву те друге државе, уговором не може одступити.
7. Постојање и пуноважност сагласности страна у погледу избора меродавног права утврђује се у складу са одредбама чл. 158, 159 и 48 овог Закона.

Меродавно право у одсуству избора

Члан 146

1. Ако уговорне стране нису изабрале меродавно право и изузев уговора предвиђених у чл. 147, 148, 149 и 150 овог Закона, као меродавно примењује се:
 - а) за уговор о продаји робе – право државе у којој се налази уобичајено боравиште продавца;
 - б) за уговор о продаји робе на јавној продаји – право државе у којој се јавна продаја одржава, ако се место одржавања може одредити;
 - в) за уговор о пружању услуга – право државе у којој се налази уобичајено боравиште даваоца услуга;
 - г) за уговор о налогу – право државе у којој се налази уобичајено боравиште налогопримца;
 - д) за уговор о посредовању – право државе у којој се налази уобичајено боравиште посредника;
 - ђ) за уговор о комисиону – право државе у којој се налази уобичајено боравиште комисионара;
 - е) за уговор о отпремању – право државе у којој се налази уобичајено боравиште отпремника;
 - ж) за уговор о закупу покретних ствари – право државе у којој се налази уобичајено боравиште закупадавца;
 - з) за уговор о зајму – право државе у којој се налази уобичајено боравиште зајмодавца;
 - и) за уговор о послузи – право државе у којој се налази уобичајено боравиште послугодавца;
 - ј) за уговор о остави – право државе у којој се налази уобичајено боравиште оставопримца;

- к) за уговор о ускладиштењу – право државе у којој се налази уобичајено боравиште складиштара;
 - л) за уговор о заступању – право државе у којој се налази уобичајено боравиште заступника;
 - љ) за уговор о располагању правима интелектуалне својине – право државе у којој се налази уобичајено боравиште преносиоца права;
 - м) за уговор о поклону – право државе у којој се налази уобичајено боравиште поклонодавца;
 - н) за берзанске послове – право државе у којој се налази седиште берзе, ако се седиште берзе може одредити;
 - њ) за уговор о самосталним банкарским гаранцијама – право државе у којој се налази уобичајено боравиште даваоца гаранције;
 - о) за уговор о франшизингу – право државе у којој се налази уобичајено боравиште примаоца франшизинга;
 - п) за уговор о факторингу и форфетингу – право државе у којој се налази уобичајено боравиште уступиоца потраживања;
 - р) за уговор о дистрибуцији – право државе у којој се налази уобичајено боравиште дистрибутера;
 - с) за уговор о страним улагањима – право државе у коју је извршено страно улагање;
 - т) за уговор о осигурању – право државе у којој се налази уобичајено боравиште осигуравача;
 - у) за уговор о обавезном осигурању – право државе која прописује обавезно осигурање.
2. За остале уговоре и за уговоре на које би се могле применити две или више тачака из става 1 овог члана – право државе у којој се налази уобичајено боравиште уговорне стране која дугује испуњење карактеристичне обавезе из уговора.
 3. Ако из свих околности случаја проистиче да је уговор очигледно у битно ближој вези са државом која није наведена у ст. 1 или 2 овог члана, примењује се право те друге државе, осим за уговор о обавезном осигурању.
 4. Ако се меродавно право не може одредити у складу са ст. 1 или 2 овог члана, за уговор је меродавно право државе са којом је тај уговор у битно ближој вези.

Меродавно право за уговор о превозу робе

Члан 147

1. Ако уговорне стране нису изабрале меродавно право, за уговор о превозу робе меродавно је право државе уобичајеног боравишта превозника ако се у тој држави налази и:

- а) место утовара или
- б) место испоруке робе или
- в) уобичајено боравиште поштиљаоца.

2. Ако претпоставке из става 1 овог члана нису испуњене, меродавно је право места испоруке које су одредиле уговорне стране.

Меродавно право за уговор о превозу путника

Члан 148

1. За уговор о превозу путника уговорне стране могу изабрати право државе:

- а) у којој путник има уобичајено боравиште, или
- б) у којој превозник има уобичајено боравиште, или
- в) у којој се налази главна управа превозника, или
- г) у којој се налази место поласка, или
- д) у којој се налази одредиште.

2. Ако стране нису изабрале меродавно право, примењује се право државе уобичајеног боравишта путника, ако се место поласка или одредиште налази у тој држави.

3. Ако претпоставке из става 2 овог члана нису испуњене, меродавно је право државе уобичајеног боравишта превозника.

Меродавно право за потрошачки уговор

Члан 149

1. За потрошачки уговор меродавно је право које су уговорне стране изабрале у складу са чланом 145 овог Закона.

2. Избором меродавног права потрошач не може бити лишен заштите које му обезбеђују одредбе права меродавног на основу става 3 овог члана, од којих се споразумом не може одступити.

3. Ако меродавно право није изабрано, на потрошачки уговор примењује се право државе у којој потрошач има уобичајено боравиште уколико трговац:
 - а) обавља своју трговачку или професионалну делатност у држави у којој потрошач има уобичајено боравиште, или
 - б) на било који начин усмерава своју делатност ка тој или ка више држава, укључујући и ту државу,а уговор је закључен у оквиру обављања те делатности.
4. Ако услови из става 3 тач. а) и б) овог члана нису испуњени, меродавно право се одређује на основу члана 146 став 2 овог Закона.
5. Приликом одређивања меродавног права за потрошачки уговор не примењује се члан 39 овог Закона.
6. Одредбе овог члана се не примењују на уговоре закључене на финансијском тржишту, уговоре о пружању услуга, ако се услуга пружа искључиво у држави која није држава уобичајеног боравишта потрошача, уговоре о превозу, осим уговора о организовању путовања у смислу закона који уређује заштиту потрошача, уговоре чији је предмет стварно право на непокретности или закуп непокретности, осим уговора о тајм-шерингу у смислу закона који уређује заштиту потрошача.

Меродавно право за појединачни уговор о раду

Члан 150

1. За појединачни уговор о раду меродавно је право које су уговорне стране изабрале у складу са чланом 145 овог Закона.
2. Избором меродавног права запослени не може бити лишен заштите које му обезбеђују одредбе права меродавног на основу ст. 3 и 5 овог члана, од којих се споразумом не може одступити.
3. Ако право меродавно за појединачни уговор о раду није изабрано, примењује се право државе у којој односно из које запослени уобичајено обавља рад на основу уговора.
4. Не сматра се да је промењено место уобичајеног обављања рада ако се рад привремено обавља у другој држави.
5. Ако се меродавно право не може одредити на основу става 3 овог члана, на уговор се примењује право државе у којој се налази пословна јединица преко које је запослени ангажован.

Меродавно право за уступање потраживања и уговорну суброгацију

Члан 151

1. На однос између повериоца који је уступио своје потраживање (уступиоца) и новог повериоца (пријемника) примењује се право које је према овом Закону меродавно за уговор на основу кога је потраживање уступљено.
2. За преносивост потраживања, услове за уступање и однос између новог повериоца и дужника и начин на који се дужник ослобађа обавезе, меродавно је право које се примењује на уступљено потраживање.
3. Уступање потраживања у смислу овог члана укључује уступање ради обезбеђења као и уступање заложних права или других права обезбеђења на потраживању.

Меродавно право за законску суброгацију

Члан 152

Ако неко лице (испунилац) има обавезу да уместо дужника испуни обавезу према повериоцу или је на основу такве своје обавезе већ испунило обавезу дужника према повериоцу, право које је меродавно за обавезу испуниоца према повериоцу одређује да ли испунилац може, у целини или делимично, вршити права која је поверилац имао према дужнику на основу права које је било меродавно за њихов правни однос.

Меродавно право за уговор о преузимању дуга

Члан 153

1. За однос дужника и преузимаоца из уговора о преузимању дуга меродавно је право које су дужник и преузималац изабрали у складу са чланом 145 овог Закона.
2. Ако дужник и преузималац нису изабрали меродавно право, за њихов однос меродавно је право уобичајеног боравишта односно седишта преузимаоца.
3. Ако из свих околности случаја проистиче да је уговор у очигледно битно ближеј вези са државом која није наведена у ставу 2 овог члана, примењује се право те друге државе.
4. Изузетно од ст. 1 до 3 овог члана, право које је на основу овог Закона меродавно за преузети дуг, између осталог, уређује:

- а) да ли је за преузимање дуга потребан пристанак повериоца и на који начин се даје пристанак;
- б) какво је дејство уговора о преузимању према повериоцу;
- в) какво је дејство уговора о преузимању на споредна права.

Меродавно право за обавезе са више дужника

Члан 154

1. Ако више дужника одговара за испуњење исте уговорне обавезе а један од њих у целини или делимично испуни обавезу према повериоцу, право које је меродавно за обавезу тог дужника према повериоцу примењује се и на његово право да тражи накнаду од осталих дужника.
2. Остали дужници могу истицати приговоре које су имали према повериоцу уколико им то допушта право које је меродавно за њихову обавезу према повериоцу.

Меродавно право за пребијање (компензацију)

Члан 155

Ако стране нису изабрале меродавно право за пребијање, примењује се право меродавно за потраживање у односу на које се пребијање истиче.

Меродавно право за акцесорни правни посао

Члан 156

Ако стране нису изабрале меродавно право, на акцесорни правни посао се примењује право меродавно за главни правни посао.

Меродавно право за уговорно заступање

Члан 157

1. За уговор између заступника (пуномоћника) и заступаног (властодавца) меродавно право се одређује применом чл. 145, 146 и 149 овог Закона.
2. За постојање, обим и дејства заступања, као и за дејства прекорачења граница овлашћења за заступање и дејства неовлашћеног заступања меродавно је право државе

које су изабрали заступани и треће лице, ако је заступник знао или морао знати да је извршен избор меродавног права.

3. Ако меродавно право није изабрано, за питања из става 2 овог члана меродавно је право државе у којој је заступник имао уобичајено боравиште у тренутку када је предузета радња заступања.

4. Ако треће лице није знало нити је морало знати где се налази уобичајено боравиште заступника или ако је уговор о заступању закључен са заступником коме обављање послова заступања није професија или ако је заступник обављао послове заступања на берзи или јавној продаји, за питања из става 2 овог члана меродавно је право државе у којој је заступник предузео радњу заступања.

5. Без обзира на одредбе ст. 2 до 4 овог члана, ако је предмет заступања право на непокретности, меродавно је право државе у којој се непокретност налази.

6. Право одређено одредбама ст. 1 до 5 овог члана примењује се и на однос заступника и трећег лица, који је настао из чињенице да је заступник поступао у складу са својим овлашћењима, да је прекорачио своја овлашћења или да је поступао без овлашћења.

Сагласност воља и материјална пуноважност уговора

Члан 158

1. За постојање и материјалну пуноважност уговора или неке његове одредбе меродавно је право које би на основу овог Закона било меродавно за уговор да је уговор или његова одредба пуноважна.

2. За утврђивање чињенице да није пристала на уговор, уговорна страна се може позвати на право државе свог уобичајеног боравишта ако из околности случаја произилази да не би било разумно оцењивати њено понашање по праву наведеном у ставу 1 овог члана.

Меродавно право за форму уговора

Члан 159

1. Уговор закључен између страна или њихових заступника који се у тренутку закључења налазе у истој држави, пуноважан је у погледу форме ако испуњава услове предвиђене правом државе у којој је закључен или правом које је по овом Закону меродавно за садржину уговора.

2. Уговор закључен између страна или њихових заступника који се у тренутку закључења налазе у различитим државама пуноважан је у погледу форме ако испуњава услове предвиђене:
 - а) правом државе које је по овом Закону меродавно за садржину уговора, или
 - б) правом било које од држава у којој се налази једна или друга страна или њен заступник у тренутку закључења уговора, или
 - в) правом државе у којој је једна или друга страна имала уобичајено боравиште у тренутку закључења уговора.
3. Једнострана правна радња која се односи на уговор који је закључен или који треба закључити пуноважна је у погледу форме ако испуњава услове предвиђене:
 - а) правом државе које је по овом Закону меродавно или би било меродавно за садржину уговора, или
 - б) правом државе у којој је та радња предузета, или
 - в) правом државе у којој лице које је ту радњу предузело имало уобичајено боравиште у тренутку предузимања радње.
4. Уз искључење ст. 1 до 3 овог члана, за форму потрошачких уговора из члана 149 овог Закона, меродавно је право државе у којој потрошач има уобичајено боравиште.
5. Уз искључење ст. 1 до 4 овог члана, за форму уговора чији је предмет стварно право на непокретности или закуп непокретности меродавно је право државе у којој се непокретност налази.

Правила о терету и начину доказивања

Члан 160

1. Право меродавно за уговор или вануговорне обавезе примењује се и на терет доказивања ако у својим одредбама којима се уређују уговорне или вануговорне обавезе садржи правне претпоставке или правила о томе ко сноси терет доказивања.
2. Постојање уговора или правна радња може се доказивати на начин превиђен правом Републике Србије или правом на основу кога је тај уговор или правна радња пуноважна у погледу форме у складу са чланом 159 овог Закона, под условом да се такав доказ може извести пред судом Републике Србије.

Одређивање релеватног тренутка за меродавно право код уговорних обавеза

Члан 161

Приликом одређивања меродавног права за уговорне обавезе, релевантан је тренутак закључења уговора, осим ако је овим Законом другачије одређено.

Обим меродавног права

Члан 162

1. Право меродавно за уговор, између осталог, уређује:

- а) садржину;
- б) тумачење уговора;
- в) испуњење обавеза које настају из уговора;
- г) последице потпуног или делимичног неиспуњења уговорних обавеза, укључујући и одмеравање накнаде штете;
- д) различите начине престанка обавеза, застарелост потраживања и преклузивне рокове;
- ђ) последице ништавости уговора;
- е) одређивање тренутка од ког стицалац, односно преузималац покретне ствари стиче право на производе и плодове ствари;
- ж) одређивање тренутка од ког стицалац односно преузималац покретне ствари сноси ризик за пропаст ствари.

2. У погледу начина испуњења и мера које поверилац треба да предузме у случају неуредног испуњења, узима се у обзир право државе у којој се налази место испуњења.

ГЛАВА VIII

ВАНУГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

1. АУТОНОМНИ ПОЈМОВИ И НАДЛЕЖНОСТ

Вануговорне обавезе

Члан 163

1. У смислу ове Главе, штета представља директну последицу штетног догађаја, стицања без основа, пословодства без налога или предуговорне одговорности.
2. Одредбе ове Главе примењују се и на вануговорне обавезе чије је наступање вероватно.
3. Свако упућивање у овој Глави на:
 - а) штетни догађај – укључује и радњу и пропуштање чије је наступање вероватно;
 - б) штету – укључује и штету чије је наступање вероватно.

Надлежност

Члан 164

1. Суд Републике Србије надлежан је у споровима о вануговорним обавезама и:
 - а) ако је у Републици Србији наступио штетни догађај или је настала штета, или
 - б) ако је вероватно да ће штетни догађај наступити или штета настати у Републици Србији.
2. Одредба става 1 овог члана примењује се и у споровима покренутим против осигуравача на основу прописа о непосредној одговорности осигуравача, као и у споровима о регресним захтевима на основу накнаде штете против регресних дужника.

2. МЕРОДАВНО ПРАВО ЗА ВАНУГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

Избор меродавног права

Члан 165

1. Стране могу изабрати меродавно право за вануговорну обавезу:
 - а) након наступања штетног догађаја или
 - б) пре наступања штетног догађаја, под условом да стране обављају привредну делатност.
2. Избор меродавног права не утиче на права трећих лица и мора бити учињен на изричит начин или несумњиво проистицати из околности случаја.
3. Ако су у тренутку наступања штетног догађаја све одлучујуће околности случаја везане за државу чије право није изабрано, избор не утиче на примену одредаба права те друге државе од којих се споразумом не може одступити.
4. Одредбе ст. 1 до 3 овог члана не примењују се на вануговорне обавезе из чл. 167 до 169 и чл. 171 и 172 овог Закона.

Меродавно право за вануговорну одговорност за штету

Члан 166

1. За вануговорну одговорност за штету меродавно је право државе у којој је наступила штета, без обзира на то у којој је држави настао штетни догађај или у којој су држави наступиле посредне последице тог догађаја.
2. Ако одговорно лице и оштећени имају уобичајено боравиште у истој држави у тренутку настанка штете, за вануговорну одговорност за штету меродавно је право те државе.
3. Ако је из свих околности случаја јасно да је штетни догађај очигледно у битно ближој вези с другом државом, а не са оном из ст. 1 и 2 овог члана, примењује се право те друге државе.
4. Очигледно ближа веза с другом државом из става 3 овог члана може се заснивати посебно на већ постојећем правном односу између странака као што је уговор који је уско повезан са штетном догађајем или на чињеничном односу.
5. Одредбе ст. 3 и 4 овог члана и члана 39 овог Закона не примењују се на остале вануговорне обавезе из чл. 176, 177 и 178.

3. МЕРОДАВНО ПРАВО ЗА ПОСЕБНЕ ОБЛИКЕ ВАНУГОВОРНЕ ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ

Одговорност произвођача за производе

Члан 167

Меродавно право за вануговорну обавезу насталу из штете коју је проузроковао производ са недостатком одређује се применом Конвенције о закону који се примењује у случајевима одговорности произвођача за своје производе из 1973. године („Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори“, бр. 8/77).

Нелојална конкуренција

Члан 168

1. За вануговорну обавезу насталу радњом нелојалне конкуренције меродавно је право државе у којој у којој су интереси конкурената повређени или је вероватно да ће бити повређени.
2. Ако радња нелојалне конкуренције утиче на интересе само једног конкурента, меродавно је право његовог уобичајеног боравишта.

Повреда тржишне конкуренције

Члан 169

За вануговорну обавезу насталу повредом тржишне конкуренције меродавно је право државе на чије је тржиште повреда директно и претежно утицала или је вероватно да ће на њега директно и претежно утицати.

Штета нанета животној средини

Члан 170

1. Под штетом нанетој животној средини у смислу овог члана подразумевају се штета нанета животној средини и штета коју услед тога претрпе лица или имовина.
2. За вануговорну обавезу насталу из штете нанете животној средини меродавно је право државе у којој је наступила штета.

3. Без обзира на одредбу става 2 овог члана, лице које захтева накнаду штете може тражити да буде примењено право државе у којој је наступио штетни догађај.
4. При одређивању меродавног права не примењују се члан 166 ст. 3 и 4 и члан 39 овог Закона.

Повреда права интелектуалне својине

Члан 171

1. За вануговорну одговорност за штету насталу повредом права интелектуалне својине меродавно је право државе за чију територију се тражи заштита.
2. При одређивању меродавног права за повреду права интелектуалне својине не примењују се члан 166 ст. 3 и 4 и члан 39 овог Закона.

Друмске саобраћајне незгоде

Члан 172

Меродавно право за вануговорну обавезу насталу проузроковањем штете у друмској саобраћајној незгоди одређује се на основу одредаба Конвенције о закону који се примењује на друмске саобраћајне незгоде из 1971. године („Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори”, бр. 26/76).

Прекид или успоравање процеса рада

Члан 173

1. На вануговорну обавезу која проистиче из одговорности запосленог, послодавца или организације која штити њихове професионалне интересе за штету проузроковану прекидом или успоравањем процеса рада који је извршен или ће бити извршен, примењује се право државе у којој је дошло или ће доћи до прекида или успоравања процеса рада.
2. Без обзира на став 1 овог члана, ако одговорно лице и оштећени имају уобичајено боравиште у истој држави у тренутку настанка штете или опасности од наступања штете, меродавно је право те државе.
3. При одређивању меродавног права не примењују се члан 166 ст. 3 и 4 и члан 39 овог Закона.

Штета настала на броду или у ваздухоплову

Члан 174

За штету која је настала на броду за време док се налази на отвореном мору или у ваздухоплову меродавно је право државе у којој је брод или ваздухоплов регистрован.

Повреда права личности путем медија

Члан 175

1. За вануговорну одговорност за штету проистеклу из повреде права личности путем масовних медија, посебно путем штампе, интернета, радија, телевизије или других средстава јавног информисања, меродавно је, по избору оштећеног:

- а) право државе у којој се налази уобичајено боравиште одговорног лица, или
- б) право државе у којој се налази уобичајено боравиште оштећеног, под условом да је одговорно лице могло разумно претпоставити да ће штета наступити на територији те државе, или
- в) право државе у којој је наступила или прети да наступи штета, под условом да је одговорно лице могло разумно претпоставити да ће штета наступити односно да би могла наступити у тој држави.

2. У погледу права на одговор, поводом повреде права личности учињене путем масовних медија, меродавно је право државе у којој је објављена публикација или из које је емитована емисија.

3. Право из става 1 овог члана меродавно је и за повреду права личности приликом обраде личних података, као и за повреду права на прибављање информација у вези са личним подацима.

4. МЕРОДАВНО ПРАВО ЗА ОСТАЛЕ ВАНУГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

Стицање без основа

Члан 176

1. За вануговорну обавезу насталу из стицања без основа која се тиче постојећег односа између странака, блиско повезаног са стицањем, као што је однос из уговора или штетног догађаја, меродавно је право које се примењује на тај однос.

2. Ако се меродавно право не може одредити на основу става 1 овог члана, а странке у тренутку наступања штетног догађаја из којег је настало стицање без основа имају уобичајено боравиште у истој држави, меродавно је право те државе.

3. Ако се меродавно право не може одредити на основу ст. 1 или 2 овог члана, примењује се право државе у којој се стицање без основа догодило.

Пословодство без налога

Члан 177

1. За вануговорну обавезу насталу из пословодства без налога која се тиче постојећег односа између странака, блиско повезаног са том вануговорном обавезом, као што је однос из уговора или штетног догађаја, меродавно је право које се примењује на тај однос.

2. Ако се меродавно право не може одредити на основу става 1 овог члана, а странке у тренутку наступања штетног догађаја имају своје уобичајено боравиште у истој држави, меродавно је право те државе.

3. Ако се меродавно право не може одредити на основу ст. 1 или 2 овог члана, примењује се право државе у којој је пословодство без налога предузето.

Одговорност за несавесно вођење преговора (culpa in contrahendo)

Члан 178

1. Без обзира да ли је уговор закључен, за вануговорну обавезу насталу из преговора који претходе закључењу уговора меродавно је право које се примењује на уговор или би било примењено да је уговор закључен.

2. Ако се меродавно право не може одредити на основу става 1 овог члана, примењује се:

а) право државе у којој је настала штета, без обзира на државу у којој је наступио штетни догађај и државу или државе у којима су наступиле посредне последице тог догађаја; или

б) право државе у којој стране имају уобичајено боравиште у тренутку наступања штетног догађаја.

5. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ ЗА ВАНУГОВОРНУ ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ И ОСТАЛЕ ВАНУГОВОРНЕ ОБАВЕЗЕ

Обим меродавног права

Члан 179

Меродавно право за вануговорне обавезе, између осталог, уређује:

- а) основ, услове и обим одговорности, укључујући и одређивање лица која се могу сматрати одговорним за радње које су предузели;
- б) основе ослобођења, ограничења и поделе одговорности;
- в) постојање, природу и процену штете или захтеване накнаде;
- г) мере које суд може одредити ради спречавања, престанка повреде или штете или ради обезбеђења исплате накнаде, у складу са овлашћењима која су му дата процесним правом Републике Србије;
- д) преносивост права на накнаду штете, укључујући и наслеђивање;
- ђ) лица која имају право на накнаду штете коју су лично претрпела;
- е) одговорност за радње другог лица;
- ж) одговорност за опасну ствар;
- з) начин на који обавеза може престати и правила о губитку права и застарелости, укључујући правила која се односе на почетак рока у коме треба да се подигне тужба или да се изврши одређена радња под претњом губитка права и на почетак, прекид и застој застарелости.

Узимање у обзир прописа о безбедности и начину поступања

Члан 180

Прописи о безбедности и начину поступања који су на снази у месту и у тренутку извршења штетне радње узимају се у обзир као чињеница приликом оцене поступања одговорног лица.

Директне тужбе против осигуравача од одговорности

Члан 181

Оштећени може поднети директну тужбу против осигуравача одговорног лица, ако то допушта меродавно право за вануговорну одговорност за штету или за уговор о осигурању.

ДЕО ТРЕЋИ

ПРИЗНАЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ СТРАНИХ СУДСКИХ ОДЛУКА

ГЛАВА I

ПРИЗНАЊЕ СТРАНЕ СУДСКЕ ОДЛУКЕ

1. ПОЈАМ И УСЛОВИ ПРИЗНАЊА

Појам стране судске одлуке

Члан 182

1. Страном судском одлуком у смислу овог Закона, без обзира на назив, сматра се свака одлука коју је у приватноправним односима донео суд стране државе.
2. Страном судском одлуком у смислу става 1 овог члана сматра се и одлука другог органа која је у држави у којој је донета изједначена са судском одлуком.
3. Страном судском одлуком у смислу става 1 овог члана сматра се и судско поравнање или поравнање закључено пред другим органом ако је у држави закључења изједначено са судским поравнањем.
4. Страном судском одлуком у смислу става 1 овог члана сматра се и одлука о имовинскоправном захтеву оштећеног о коме је одлучено у кривичном поступку.
5. Страном судском одлуком у смислу овог члана не сматра се страна арбитражна одлука.

Признање стране судске одлуке

Члан 183

1. Страна судска одлука коју призна суд Републике Србије изједначава се по дејствима са одлуком суда Републике Србије.
2. Страној судској одлуци признају се дејства од тренутка када су настала у држави у којој је одлука донета.

3. Страна судска одлука може се и делимично признати ако испуњава услове за признање само у одређеном делу, а тај део представља засебну целину чије је одвојено признање могуће и целисходно.

Начини признања стране судске одлуке

Члан 184

1. О признању стране судске одлуке може се одлучити као о главном питању у поступку предвиђеном чл. 186 до 192 овог Закона.
2. Ако о признању стране судске одлуке није одлучивано као о главном питању, сваки суд може о признању те одлуке решавати у поступку као о претходном питању, али само са дејством за тај поступак.
3. Одредба става 2 овог члана не примењује се у поступку извршења и обезбеђења.

Услови за признање

Члан 185

Страна судска одлука признаје се у Републици Србији:

- а) ако је правноснажна по праву државе у којој је донета,
- б) ако за решавање спора није искључиво надлежан суд или други орган Републике Србије,
- в) ако је страни суд своју надлежност засновао на чињеницама које и право Републике Србије предвиђа као основ надлежности суда Републике Србије за решавање истог спора,
- г) ако одлука није очигледно супротна јавном поретку Републике Србије, при чему се нарочито узима у обзир интензитет повезаности односа са правним поретком Републике Србије и значај последица до којих би довело признање стране судске одлуке,
- д) ако није повређено право на учешће у поступку, тако што:
 - странци није лично достављена тужба, позив или други акт којим је покренут поступак а није покушано лично достављање, осим ако се на било који начин упустила у расправљање о главној ствари у првостепеном поступку, или

- странци није пружена стварна могућност да у поступку који је претходио доношењу одлуке изнесе своје ставове, или
- странци није остављено довољно времена за припрему изношење ставова од тренутка достављања тужбе до заказивања рочишта, или
- странци није лично достављена одлука иако је учествовала у поступку а није покушано лично достављање одлуке

ђ) ако о истој ствари између истих странака не постоји домаћа правноснажна одлука или раније донета страна одлука у раније покренутом поступку, чије је признање затражено и која испуњава услове за признање у Републици Србији,

е) ако се захтева и признање дејства извршности, уколико је страна судска одлука извршна по праву државе у којој је донета.

2. Ако је пред судом Републике Србије у току раније покренут поступак између истих странака у истој правној ствари, суд ће застати са признањем стране судске одлуке до правноснажног окончања тог поступка.

3. Страна судска одлука донета у стварима уређеним главама IV до VIII Дела другог овог Закона, признају се само ако суд утврди да се, поред испуњења услова из става 1 овог члана, одлуке суда Републике Србије донете у овим стварима признају у држави у којој је одлука донета.

4. Претпоставља се да је услов узајамности из става 2 овог члана испуњен осим ако противник предлагача не докаже да суд државе у којој је одлука донета не би признао одлуку суда Републике Србије донету у стварима уређеним главама IV до VIII Дела другог овог Закона.

5. Странка доказује непостојање узајамности из става 3 овог члана сходно одредби става 4 члана 40 овог Закона.

2. ПОСТУПАК ЗА ПРИЗНАЊЕ СТРАНЕ СУДСКЕ ОДЛУКЕ

Покретање поступка

Члан 186

Свако лице које има правни интерес може поднети предлог за признање стране судске одлуке.

Исправе које треба поднети

Члан 187

Уз предлог за признање стране судске одлуке прилажу се и:

- а) одлука у изворнику или овереном препису уз оверени превод овлашћеног судског преводиоца,
- б) потврда, печат или други доказ да је страна судска одлука правноснажна односно да се више не може побијати редовним правним лековима по праву државе у којој је донета и њихов оверен превод,
- в) ако се захтева и признање дејства извршности стране судске одлуке - потврда, печат или други доказ да је страна судска одлука извршна по праву државе у којој је донета и њихов оверен превод.

Ток поступка

Члан 188

1. Стварно надлежан суд Републике Србије одлучује о предлогу из члана 186 овог Закона у ванпарничном поступку, без рочишта, испитујући само услове предвиђене чланом 185 тач. а), б), г) и ђ), а ако је страна одлука подобна за извршење и услов предвиђен тачком е).
2. Суд доставља противнику предлагача предлог за признање и одлуку чије се признање тражи ради обавештења, а одлучује на основу исправа које је поднео предлагач.
3. О предлогу одлучује судија појединац.
4. Поступак је хитан и суд је дужан да донесе одлуку у року од 15 дана од дана пријема предлога.
5. Решење којим је суд одлучио о предлогу за признање стране судске одлуке доставља се предлагачу и противнику предлагача.
6. У решењу којим је одлучио о предлогу за признање стране судске одлуке суд упозорава странке да се неблагоприятна жалба одбацује.

Право на жалбу

Члан 189

1. Против решења којим је одлучено о предлогу за признање стране судске одлуке дозвољена је жалба.
2. Жалба задржава извршење решења.
3. Странка се у жалби може позвати на било који од услова предвиђених чланом 185 тач. а) до е) овог Закона.
4. Рок за жалбу је 30 дана од дана достављања решења.

Поступак по жалби

Члан 190

1. По пријему благовремене жалбе, првостепени суд доставља жалбу на одговор другој странци која може у року од 30 дана од дана достављања да поднесе одговор на жалбу.
2. Првостепени суд у поступку по жалби увек заказује рочиште и позива странке, посебно водећи рачуна о хитности поступка.
3. Првостепени суд одлучује о жалби у већу састављеном од троје судија.
4. Странка која подноси жалбу дужна је да пружи суду доказе за своје наводе.
5. Изузетно од става 4 овог члана, ако је страна судска одлука донета у одсуству туженог, а противник предлагача се у жалби позове на то да му није лично достављена тужба или други акт о покретању поступка или да му није достављена одлука чије се признање тражи, чињеницу да је достављање извршено доказује предлагач.
6. Ако првостепени суд не измени своје решење, жалбу и одговор на жалбу заједно са списима предмета доставља другостепеном суду.
7. Ако првостепени суд измени своје решење, дозвољена је посебна жалба у року од 8 дана од дана достављања.
8. Другостепени суд одлучује о жалби из ст. 6 и 7 овог члана у року од 90 дана од дана достављања.

Ванредни правни лекови

Члан 191

1. Против одлуке другостепеног суда није дозвољено улагање ванредног правног лека.
2. Изузетно, против решења о признању стране судске одлуке која је укинута или преиначена по ванредном правном леку у држави у којој је донета може се поднети предлог за понављање поступка.

Средства обезбеђења

Члан 192

Суд може одредити средства обезбеђења на основу стране судске одлуке и пре него што је покренут поступак њеног признања, при чему одређује рок у коме странка која тражи одређивање мере мора поднети предлог за покретање поступка признања.

ГЛАВА II

ИЗВРШЕЊЕ СТРАНЕ СУДСКЕ ОДЛУКЕ

Извршење стране судске одлуке

Члан 193

1. Страна судска одлука која је извршна по праву државе у којој је донета може се извршити у Републици Србији ако је призна суд Републике Србије.
2. Страна судска одлука може се у Републици Србији извршити и делимично ако испуњава услове за признање само у одређеном делу, а тај део представља засебну целину чије је одвојено извршење могуће и целисходно.
3. Ако је поднет предлог за извршење стране судске одлуке којом је одлучено о више захтева, а извршни су само поједини делови те одлуке, суд Републике Србије може извршити само те делове одлуке.
4. Страна судска одлука коју је суд Републике Србије признао у поступку предвиђеном чл. 186 до 192 овог Закона извршава се по одредбама закона Републике Србије који уређује извршни поступак.

ДЕО ЧЕТВРТИ

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Надлежност и поступак

Члан 194

1. Одредбе овог Закона о надлежности судова и других органа Републике Србије примењују се на поступке покренуте после ступања на снагу овог Закона.
2. Суд или други орган Републике Србије пред којим је пре ступања на снагу овог Закона покренут поступак с међународним елементом остаје надлежан и ако његова надлежност није предвиђена одредбама овог Закона.
3. Поступак с међународним елементом у коме се пре ступања на снагу овог Закона суд или други орган Републике Србије огласио ненадлежним може се поново покренути после ступања на снагу овог Закона ако је његовим одредбама предвиђена надлежност суда односно другог органа Републике Србије и ако се спорни захтев још може истаћи.
4. Одредбе овог Закона које уређују правила поступка примењују се на поступке покренуте после његовог ступања на снагу.

Меродавно право

Члан 195

1. Правила овог Закона о одређивању меродавног права примењују се на правне односе и радње који су настали после његовог ступања на снагу.
2. На дејства која правни односи и радње настали пре ступања на снагу овог Закона, производе после његовог ступања на снагу примењују се одредбе овог Закона о одређивању меродавног права, осим одредаба глава VII и VIII овог Закона.
3. Избор права које су стране извршиле пре ступања на снагу овог Закона пуноважан је ако испуњава услове овог Закона иако није био пуноважан према претходном Закону.

Признање и извршење

Члан 196

Одредбе овог Закона које уређују признање и извршење стране судске одлуке примењују се на предлоге за признање поднете после његовог ступања на снагу.

Престанак важења других закона

Члан 197

1. Даном ступања на снагу овог Закона престаје да важи Закон о решавању сукоба закона са прописима других земаља (“Сл. лист СФРЈ”, бр. 43/82 и “Службени лист СРЈ”, бр. 46/96).
2. Даном ступања на снагу овог Закона престају да важе члан 16 став 3, члан 26, члан 41, члан 55 и члан 61 Закона о парничном поступку („Сл. гласник Републике Србије“, бр. 72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 - одлука УС и 55/2014).
3. Даном ступања на снагу овог Закона престају да важе друга реченица ст. 1 члана 7 („У случају да о признању стране извршне исправе одлучује суд надлежан за њено извршење, суд је дужан да о предлогу за извршење одлучи у року од 30 дана од дана подношења предлога, уколико је предлог за извршење поднет истовремено са предлогом за признање стране извршне исправе“) и ст. 3 до 5 члана 21 Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник Републике Србије“, бр. 31/2011, 99/2011 - др. закон, 109/2013 – одлука УС и 55/2014).
4. Даном ступања на снагу овог Закона престаје да важи члан 153 Закона о општем управном поступку („Сл. лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/2001 и „Сл. гласник РС“, бр. 30/2010).

Измене других закона

Члан 198

Даном почетка примене овог Закона мењају се одредбе следећих закона:

- а) У члану 43 ст. 1 и 2 Закона о парничном поступку – реч пребивалиште замењује се речима „уобичајено боравиште“
- б) У члану 48 став 1 Закона о парничном поступку – речи „последње заједничко пребивалиште замењују се речима „последње уобичајено боравиште“;
- в) У члану 48 став 2 речи „последње заједничко пребивалиште“ замењују се речима „последње уобичајено боравиште“, а реч „пребивалиште“ – речима „уобичајено боравиште“;

г) У члану 49 Закона о парничном поступку – реч „пребивалиште“ замењује се речима „уобичајено боравиште“;

д) У члану 50 став 2 Закона о парничном поступку – реч „пребивалиште“ замењује се речима „уобичајено боравиште“.

Ступање на снагу

Члан 199

Овај закон ступа на снагу првог дана од истека рока од 6 месеци од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.